

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Aljaž Rupnik

**Varnostni vidik ilegalnih migracij v Sredozemlju
(primerjava držav: Španija, Italija, Grčija)**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Aljaž Rupnik

Mentor: doc. dr. Iztok Prezelj

Varnostni vidik ilegalnih migracij v Sredozemlju
(primerjava držav: Španija, Italija, Grčija)

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

Varnostni vidik ilegalnih migracij v Sredozemlju (primerjava držav: Španija, Italija, Grčija)

Človeške migracije niso nov pojav. Tudi ilegalnost, ki spremlja migracije, ni nekaj novega. Novost je predvsem množičnost in nepredvidljivost sodobnih ilegalnih migracijskih tokov. V Sredozemlju so ti tokovi najbolj izraziti v Španiji, Italiji in Grčiji. Prenatrpani zbirni centri, slabe higienske in zdravstvene razmere ter velika brezposelnost med migranti, posledično sproža porast raznovrstnih kriminalnih dejanj. Velika koncentracija migrantov različne etnične in verske pripadnosti povzroča etnične konflikte in napetosti. Nastajanje tolpe v različnih predelih mest vnaša strah in nezadovoljstvo med domačim prebivalstvom. Tokove ilegalnih migrantov izkoriščajo organizirane kriminalne združbe predvsem za tihotapljenje drog, orožja in ljudi. Trgovini z ljudmi, vključno s prisilno prostitucijo in suženjskim delom, številni migranti ne morejo uiti. Še posebej veliko nevarnost, ki ni omejena samo na ciljne države, pa predstavlja možnost, da bi tokove ilegalnih migrantov izkoristili teroristi za svoj prikrit vstop v območje EU, od koder bi imeli nato prosto pot za izvajanje terorističnih aktivnosti v Evropi ali drugod po svetu.

Diplomsko delo se osredotoča na varnostni vidik ilegalnih migracij v omenjenih treh državah. Za ponazoritev varnostne razsežnosti omenjene problematike so navedeni številni primeri. Pri tem je poudarek predvsem na širjenju kriminala, organiziranega kriminala, etničnih konfliktih in možnosti širjenja terorizma.

Ključne besede: varnost, migracije, ilegalne migracije.

Security aspect of illegal migrations in the Mediterranean (comparison of countries: Spain, Italy, Greece)

Human migration is not a new phenomenon. Even the illegality that accompanies the migration is nothing new. The novelty is mainly multiplicity and unpredictability of contemporary illegal migration flows. In the Mediterranean these flows are most pronounced in Spain, Italy and Greece. Overcrowded detention centres, poor hygiene and health conditions and high unemployment among migrants consequently raises the growth of various crime activities. High concentration of migrants with different ethnic and religious affiliation causes ethnic conflicts and tensions. Emergence of gangs within different neighborhoods introduces fear and resentment among the local population. Flows of illegal migration are exploited by organized crime groups primarily for smuggling drugs, weapons and people. Human trafficking, including forced prostitution and slave labor, many migrants are unable to escape. Particularly big danger, not limited by destination countries, is a possibility that illegal migration flows would be exploited by terrorists for their clandestine entry into the EU area, from where they would then have free rein to carry out terrorist activities in Europe or elsewhere around the world.

This thesis focuses on the security aspect of illegal migration in mentioned countries. Many examples are given to illustrate the security dimension of abovementioned issues. Main emphasis is given on spreading of crime, organized crime, ethnic conflicts and the potential expansion of terrorism.

Key words: security, migrations, illegal migrations.

KAZALO

1	UVOD	5
2	METODOLOŠKO HIPOTETIČNI OKVIR.....	6
2.1	Predmet in cilji proučevanja.....	6
2.2	Hipotezi	6
2.3	Metode proučevanja	7
2.4	Zgradba diplomskega dela	7
2.5	Temeljni pojmi	7
2.5.1	Varnost	7
2.5.2	Migracija	8
2.5.3	Ilegalne migracije.....	8
3	ŠPANIJA KOT CILJNA DRŽAVA ILEGALNIH MIGRANTOV	9
3.1	Poti vstopa ilegalnih migrantov v Španijo	9
3.2	Statistični podatki in nacionalna sestava ilegalnih migrantov v Španiji	11
3.3	Ilegalna migracija v Španiji kot grožnja varnosti.....	13
3.3.1	Širjenje organiziranega kriminala	15
3.3.2	Etnični konflikti.....	19
3.3.3	Možnost širjenja terorizma.....	22
4	ITALIJA KOT CILJNA DRŽAVA ILEGALNIH MIGRANTOV	25
4.1	Poti vstopa ilegalnih migrantov v Italijo	25
4.2	Statistični podatki in nacionalna sestava ilegalnih migrantov v Italiji.....	26
4.3	Ilegalna migracija v Italiji kot grožnja varnosti	28
4.3.1	Širjenje organiziranega kriminala	30
4.3.2	Etnični konflikti.....	35
4.3.3	Možnost širjenja terorizma.....	37
5	GRČIJA KOT CILJNA DRŽAVA ILEGALNIH MIGRANTOV	40
5.1	Poti vstopa ilegalnih migrantov v Grčijo	40
5.2	Statistični podatki in nacionalna sestava ilegalnih migrantov v Grčiji	41
5.3	Ilegalna migracija v Grčiji kot grožnja varnosti.....	43
5.3.1	Širjenje organiziranega kriminala	45
5.3.2	Etnični konflikti.....	47
5.3.3	Možnost širjenja terorizma.....	49
6	PRIMERJALNA ANALIZA OGROŽANJA VARNOSTI	51
7	SKLEP IN VERIFIKACIJA HIPOTEZ.....	56
8	LITERATURA.....	58

1 UVOD

Migracije postajajo eno najbolj perečih problemov držav sodobnega sveta, saj so premiki prebivalstva postali obsežnejši kot kdaj koli prej v človeški zgodovini. K temu je pripomogla globalizacija in vse večja mobilnost prebivalstva. Migracijski tokovi postajajo vse bolj raznovrstni in nepredvidljivi, ter predstavljajo poleg ekonomskega, zdravstvenega, socialnega, političnega tudi resen varnostni problem. Stalnim migracijskim tokovom od nerazvitih držav iz vzhoda in juga proti razvitim predelom zahodne Evrope so se pridružili novi tokovi iz osrednje in vzhodne Azije. Posebej pa je zaskrbljujoče dejstvo, da se je legalnim migracijskim tokovom v zadnjih letih pridružilo vse več ilegalnih tokov, ki so postali tudi nepredstavljivo številčni. Še posebej so temu množičnemu pritoku ilegalnih migrantov izpostavljene države v Sredozemlju in med njimi najbolj Španija, Italija in Grčija.

Mnoge države so v svoje varnostne koncepte vgradile tudi problematiko nevojaških virov ogrožanja nacionalne varnosti, kamor lahko uvrščamo tudi nenadzorovane premike prebivalstva. Ilegalne migracije sprožajo strah tako pri lokalnem prebivalstvu kot širše, na državni in meddržavni ravni. Strah med lokalnim prebivalstvom se kaže zaradi naraščanja stopnje različnih kaznivih dejanj, pojava organiziranega kriminala vseh vrst, etničnih konfliktov in v zadnjem času vse bolj prisotnega strahu, da se z množičnimi migracijami lahko širi tudi teroristična dejavnost. V vsakem primeru pomenijo množične migracije veliko ekonomsko obremenitev za države gostiteljice, kar lahko privede tudi do notranjepolitične nestabilnosti. Prav tako pa so lahko migracije vzrok za nastajanje mednarodnih političnih napetosti. In prav zato države in mednarodne institucije obravnavajo migracije in vse spremljajoče pojave, ki po navadi spremljajo migracije, kot enega ključnih varnostnih groženj.

2 METODOLOŠKO HIPOTETIČNI OKVIR

2.1 Predmet in cilji proučevanja

Španija, Italija in Grčija se vse od devetdesetih let soočajo s fenomenom vse številčnejšega priliva ilegalnih migrantov in posledično tudi s problemom reševanja varnostne razsežnosti tega pojava. Pri tem gre tako za osebno varnost državljanov kot tudi nacionalno in mednarodno varnost. Gospodarska kriza, ki jo v vseh treh državah spremlja vedno večja brezposelnost tako domačega prebivalstva, še zlasti pa priseljencev, je pripomogla k ustvarjanju vse večjih notranjih napetosti, izbruhov nasilja, rasističnih izpadov in medsebojnih konfliktov. Poleg te pa obstaja tudi velika nevarnost, da se skupaj z ilegalno migracijo poskušajo pretihotapiti v ciljno državo tudi potencialni teroristi. Prihodnja varnostna tveganja v zvezi z ilegalnimi migracijami je tako zelo težko predvideti, saj postajajo vse kompleksnejša in težje zaznavna.

Predmet mojega proučevanja bo tako predvsem varnostni vidik ilegalnih migracij v Španiji, Italiji in Grčiji. Zanimala me bodo zlasti naslednja vprašanja:

- katere vrste kriminalnih dejanj spremljajo ilegalno migracijo v omenjenih državah in ali se število teh dejanj povečuje,
- kako so ilegalni migranti povezani s pojavom organiziranega kriminala,
- v kateri od omenjenih držav prihaja do resnih etničnih konfliktov tako med migranti samimi kot med domačini in migranti,
- kolikšna je razsežnost ogrožanja s strani ekstremističnih terorističnih skupin ali posameznikov, ki so poskušali izkoristiti ilegalno migracijo za svoj vstop v državo. V zvezi s tem bom poskušal poiskati primere, ki so se že zgodili v omenjenih državah in so bili odkriti v obdobju od leta 2005 do 2010.

2.2 Hipotezi

- V Španiji, Italiji in Grčiji množičen pritok ilegalnih migrantov ogroža varnost državljanov.
- Teroristi izrabljajo ilegalne migracije v Španiji, Italiji in Grčiji za svoj prikrit vstop v območje EU, ilegalne migrante pa za novačenje, rekrutiranje in izvajanje različnih terorističnih aktivnosti.

2.3 Metode proučevanja

V nalogi bom uporabil več metod družboslovnega raziskovanja. V začetku bom uporabil metodo zbiranja virov, s katero bom poiskal tako primarne kot sekundarne vire, kar bo predstavljalo podlago za nadaljnje delo. Z metodo analize in interpretacije primarnih in sekundarnih virov bom preučil uradne dokumente, knjige, članke, uradne spletne strani in raziskovalna poročila. Deskriptivno metodo bom uporabil pri opisovanju temeljnih pojmov. Z metodo primerjalnega raziskovanja bom poskušal ugotoviti, kako prisotnost ilegalnih migrantov vpliva na varnost državljanov v Španiji, Italiji in Grčiji. Pri tem bom poseben poudarek posvetil širjenju kriminala, organiziranega kriminala, etničnim konfliktom in možnosti širjenja terorizma. Na koncu bom na podlagi ugotovitev primerjalne analize potrdil ali ovrigel hipotezi.

2.4 Zgradba diplomskega dela

Prvo poglavje bo uvod v nalogo. V drugem poglavju bom predstavil metodološko-hipotetični okvir naloge, v katerem bom opredelil predmet in cilj proučevanja, metode proučevanja, hipotezi, strukturo naloge ter predstavil temeljne pojme. Osrednji del naloge, to je tretje, četrto in peto poglavje, bo namenjeno proučevanju varnostne razsežnosti pojavov, ki spremljajo množično priseljevanje v izbrane države. V šestem poglavju bom primerjal varnostno ogroženost zaradi ilegalnega priseljevanja v vseh treh državah v povezavi s pojavi kriminalitete, organiziranega kriminala in terorističnega ogrožanja. V zaključku naloge pa bom na podlagi zbranih ugotovitev ovrigel ali pa potrdil svoji hipotezi.

2.5 Temeljni pojmi

2.5.1 Varnost

Pod pojmom varnost razumemo celo vrsto različnih vidikov človeškega obstoja in delovanja v družbi in naravi. Opredelimo jo lahko kot stanje, v katerem je zagotovljen fizični, duhovni in duševni ter gmotni obstoj posameznika in družbene skupnosti v razmerju do drugih posameznikov, družbenih skupnosti in narave. Zgodovinsko gledano, je varnost temeljna vrednota medčloveških odnosov. Za Thomasa Hobbesa je bila varnost najbolj temeljna vrednota, na kateri je človeštvo gradilo svoja individualna in kolektivna življenja. Tudi na

današnji stopnji družbenega razvoja je varnost imanentna prvina obstoja in delovanja posameznika, družbe, države in mednarodnega sistema. Razumevanje varnosti je nujno holistično, ter vključuje vse vidike človekovega obstoja in delovanja v družbi (npr. gospodarskega, socialnega, političnega, izobraževalnega, komunikacijsko-informacijskega, obrambnega idr.) ter vse ravni njegovega povezovanja in oblike družbenega organiziranja (regionalno, nacionalno, mednarodno in svetovno). Varnost se torej nanaša tako na posameznika, družbo/državo v celoti kot tudi mednarodni sistem (Grizold 1999, 23–28).

Razumevanje fenomena varnosti se je skozi čas in družbeni razvoj bistveno spreminjalo. Tradicionalnim, vojaškim pogledom na nacionalno varnost so se pridruževali modernejši koncepti, ki so predhodne razširjali in nadgrajevali. Varnostna paradigma se je posledično razširjala, predvsem pa v večji meri vključevala nevojaške vire ogrožanja, kamor uvrščamo tudi varnostne implikacije množičnih migracij (Malešič 2000/2001, 226–227).

2.5.2 Migracija

V Verbinčevem Slovarju tujk je migracija (beseda izhaja iz lat. besede migratio) opredeljena kot selitev, preseljevanje zlasti ljudi v mejah ene države ali v drugo državo (notranja migracija, mednarodna migracija) (Verbinc 1974, 452)

Migracije so dogodki, selitve med različnimi vrstami okolja (mesta, podeželje) ali med nacionalnimi enotami. Migracije so zunanje ali notranje, glede na državne meje ali pa na večetnično in večnacionalno skupnost. Migracijski tokovi označujejo nekatere značilne in množične premike preseljevanja v geografskem pomenu ali vrstah držav – na primer med razvitimi in tistimi v razvoju. Migrantske tokove sestavljajo zelo različne skupine: politični ali ekonomski in strokovni migranti, ljudje, ki iščejo ali so našli delo, družinski člani migranta, študentje ali strokovnjaki na izpopolnjevanju, avanturisti in begunci pred revščino in brezupom različnih konfliktov (Verlič Christensen 2000, 1117).

Migracije lahko razumemo kot posledico neprimernih in nekakovostnih eksistenčnih razmer, dejavniki, ki povzročajo in spodbujajo množično preseljevanje pa so velikokrat med seboj prepleteni (Malešič 2000/2001, 227).

2.5.3 Ilegalne migracije

Migracije same po sebi niso nelegalne. Takšne postanejo takrat, ko posamezniki sami ali ob pomoči tihotapcev skušajo z izogibanjem mejni kontroli ali uporabo ukradenih in ponarejenih

identifikacijskih dokumentov ilegalno prestopiti državno mejo (Kopač 2007, 201–202). Indikator, ki najprimerneje meri obseg ilegalnih migracij v državi, je število oseb, ki so na nezakonit način vstopile v drugo državo. Ilegalne migracije so namreč praviloma selitve večjega števila takšnih ljudi, ki so zapustili svojo izvorno državo z namenom preseliti se v drugo državo in se tam za daljše obdobje zaposliti ali celo za vedno ostati (Sheehan 2005, 92). Za ilegalne migracije se vse pogosteje uporabljajo izrazi nedovoljene, nezakonite, nedokumentirane migracije. Čeprav najbolj radikalne definicije opredeljujejo vse migracije kot prisilne (razen turizma), je razvidno, da je med njimi vse manj legalnih, vse več pa ilegalnih migracijskih premikov. Nekateri avtorji navajajo, da je pravzaprav velika večina migrantov ilegalnih, ki jim v nekaterih državah rečejo tujci brez papirjev (to so tisti, ki so v državo prišli po nedovoljeni poti in si pozneje tam pridobili dokumente), ilegalci ali kratko malo tujci. V grobem bi lahko identificirali vsaj tri oblike tovrstnega preseljevanja. Najbolj pogost način je, da migrant legalno stopi v državo kot turist, sezonski delavec, poslovni potnik, prosilec za azil ali begunec. Njegova ilegalnost se začne v trenutku, ko brez dokumentov ostane dlje, kot mu je odobreno, in sploh, če sprejme zaposlitev brez dovoljenja za delo. Naslednja oblika je skrivna priselitev ali prestop meje s ponarejenimi dokumenti. Tretje in najbolj nevarno je delovanje mednarodnih tihotapskih mrež, ki imajo vlogo »dostavljanja priseljencev brez možnosti« (Medica 2007, 125).

Mednarodna organizacija za delo (ILO - International Labour Organization) je v Konvenciji iz leta 1975 definirala ilegalne migracije kot tiste, pri katerih se migranti med potovanjem, ob prihodu ali v času prebivanja in zaposlitve znajdejo v pogojih, ki njihov status označuje v nasprotju z mednarodnimi sporazumi ali nacionalnimi predpisi (ILO 1975).

3 ŠPANIJA KOT CILJNA DRŽAVA ILEGALNIH MIGRANTOV

3.1 Poti vstopa ilegalnih migrantov v Španijo

Migranti uporabljajo za vstop v Španijo kopensko, morsko in tudi zračno pot. Glavni vstopni točki sta: zahodna obala Afrike, od koder gredo proti Kanarskim otokom in Maroko, od koder se usmerijo proti španskima enklavam Ceuti in Melilli, ali pa se odločijo za neposredno prečkanje Gibraltarske ožine.

Migranti iz severne Afrike potujejo predvsem po t. i. zahodno mediteranski poti, ki vključuje pomorsko pot iz severne Afrike do Iberskega polotoka ali kopensko pot v Ceuto ali Melillo.

Večina tistih, ki so v letu 2010 pripotovali z nizkocenovnimi letalskimi prevozniki iz azijskih držav (Bangladeš, Pakistan, Afganistan) v Libijo z namenom, da bi vstopili v EU preko Italije, so se zaradi poostrelega nadzora italijansko-libijskih patrolj vzdolž libijske obale začeli priključevati tokovom na zahodno mediteranski poti in se usmerjati proti obalam Alžirije in Maroka (Frontex 2010c).

Druga pot vstopa je zahodno afriška pot, ki povezuje zahodno afriške države in poteka naprej po morju proti Kanarskim otokom. Glavne države izvora migrantov na tej poti so: Mali, Mavretanija, Gvineja, Slonokoščena obala, Zahodna Sahara in Senegal (Frontex 2010a). Migranti iz Latinske Amerike uporabljajo letalske povezave in vstopajo večinoma kot turisti, ter se po preteku turistične vize ne vrnejo domov. Četrty način vstopa po kopnem iz Francije pa je danes številčno manj pomemben. To pot so za svoj ilegalen vstop do leta 2007 uporabljali predvsem Romuni in Bolgari (González-Enríquez, 2009). V letu 2007 so morali migranti za pot po morju (iz Afrike do Kanarskih otokov) odšteti od 1.000 do 1.500 evrov, za relacijo od severnega Maroka do Španije pa 1.000 evrov. Za pot po kopnem iz podsaharskih držav do Maroka so plačali od 1.000 do 2.000 evrov, za pot čez Mali 1.000 evrov, čez Saharo pa od 1.700 do 3.400 evrov. Za pot, ki je vključevala potovanje po zraku, po kopnem in po morju, iz južne Azije do Afrike in nato do Evrope, pa so morali migranti odšteti od 9.000 do 16.000 evrov (BBC 2007č).

V preteklosti je bila Španija privlačna za priseljevanje predvsem zaradi obstoja močnega neformalnega gospodarstva, kjer so ilegalni migranti lahko našli zaposlitev, relativno pozitivnega družbenega odnosa domačinov do migrantov, tradicionalne tolerance do ilegalnosti, ki je vključena v južno evropsko politično kulturo in obstoja socialnih pravic za ilegalne migrante. Ilegalna migracija je v Španiji bolj pravilo kot izjema in je tiho sprejeta v družbenem in političnem okolju. Prav tako je sprejeta tudi siva ekonomija, v kateri je večina ilegalnih migrantov zaposlenih. Za razliko od drugih evropskih držav, v Španiji skoraj nikoli ne prijavijo prisotnosti ilegalnih migrantov, razen če gre za primere prisilne prostitucije ali izjemno težkega izkoriščanja na delu. Poleg tega je za Španijo značilen zelo pogost pojav nenadne oz. začasne iregularnosti, kar je posledica prepočasnega reševanja vlog in premalo zaposlenih v javnem sektorju, ki se ukvarjajo s podaljševanjem dovoljenj za bivanje ali delovnimi dovoljenji. Večina legalnih migrantov se je v času svojega bivanja vsaj enkrat znašlo v nezakonitem položaju. Ravno to je pripomoglo k temu, da je ilegalnost postala družbeno sprejeta, domačini pa so še danes naklonjeni ilegalnim migrantom in ne prispevajo k njihovi negativni konotaciji (González-Enríquez, 2009).

3.2 Statistični podatki in nacionalna sestava ilegalnih migrantov v Španiji

Prihod ilegalnih migrantov v Španijo sovpada z obdobjem ekonomske rasti od leta 1980 pa vse tja do 2007, kar je imelo za posledico precejšnje povečanje domače populacije in zaposlitev potrebe po delovni sili. Leta 1990 je bilo zabeleženih samo 277.000 migrantov, leta 2009 pa že 5,9 milijona. Večino tega porasta se je zgodilo po letu 2000.

Od leta 1996 do 2007 je bilo ustvarjenih kar 8 milijonov novih delovnih mest. V letu 2007 je bila stopnja brezposelnosti le 7,6 odstotna, imigranti pa so zasedli za domačine nezanimiva delovna mesta pretežno v gradbeništvu, kmetijstvu, gostinstvu, gospodinjskih opravilih ipd. V gradbenem sektorju je bilo takrat zaposlenih okoli 32 % afriških migrantov in 20 % Latinoameričanov, medtem ko je bilo v trgovini in gostinstvu zaposlenih kar 65 % kitajskih imigrantov. Sektorji, v katerih so v večini zaposleni imigrantski delavci, hranijo tudi sivo ekonomijo.

Španija je edina evropska država, ki je z zakonom leta 2000 omogočila ilegalnim migrantom ureditev brezplačnega zdravstva za otroke od treh do šestnajst let in možnost šolanja, pod pogojem, da se registrirajo v Padronu¹. S tem so želeli doseči sistematično sledenje ilegalnih migrantov, ki živijo v državi in v tem se Španija razlikuje od ostalih evropskih držav, kjer število ilegalnih migrantov ocenjuje policija, delavske inšpekcije ali druge organizacije. Predpostavlja se, da se skoraj vsi registrirajo. Med neregistriranimi pa prevladujejo Kitajski državljani in prostitutke zaradi strahu pred možnostjo deportiranja (González-Enríquez 2009).

Leta 2005 je bilo v Padronu registriranih 1.231.751 ilegalnih migrantov, kar je predstavljalo 43 % vseh registriranih tujcev. V letu 2007 je število ilegalnih migrantov upadlo na samo 438.092. Vzroki za tolikšno zmanjšanje so bili: priključitev Romunije in Bolgarije v EU leta 2007, uvedba viz za nekatere države Latinske Amerike in možnost ureditve državljanstva že po dveh letih zakonitega bivanja ter učinkovita repatriacija zaradi podpisa dogovorov z nekaterimi afriškimi državami izvora.

V letu 2008 se je obdobje ekonomske rasti zaključilo in brezposelnost se je izrazito povečala. V marcu 2009 je dosegla 28 % med migranti, medtem ko je bila med Španci 15 %, v letu 2010 je med migranti dosegla že 30 %. Najbolj so bili prizadeti ilegalni migranti zaposleni v

¹ Padron je register prebivalstva v vsaki mestni občini v Španiji. Vanj se večinoma vpišejo tudi ilegalni migranti predvsem zaradi možnosti pridobitve nekaterih pravic (zdravstvena oskrba, šolanje) (British Embassy Madrid 2011).

kmetijstvu in gradbeništvu. In v letu 2008 je bilo registriranih le še 353.927 ilegalnih migrantov.

Podatki kažejo, da še vedno večina ilegalnih migrantov poskuša vstopiti v Španijo po morju. Leta 2006 je bilo zabeleženih 39.000 poskusov vstopa po morju, od tega kar 31.678 na Kanarske otoke. V letu 2007 pa jih je od skupno 23.636 aretiranih zaradi ilegalnega vstopa, 18.057 poskušalo vstopiti po morju, 5.589 pa je bilo takšnih, ki so jih zajeli na letališčih ali kopenski meji. Vendar so se od leta 2007 začeli prihodi po morju občutno zmanjševati. Vzpostavitev sistema za nadzor morja SIVE², je v letu 2006 povzročil preusmeritev tokov migrantov iz zahodno mediteranske poti na zahodno afriško pot. Zaradi razširitve sistema tudi na Kanarske otoke in zaradi bilateralnih dogovorov o vračanju, sklenjenih med leti 2006 in 2008 z nekaterimi podsaharskimi državami (Mavretanija, Senegal, Kapverdski otoki, Gvineja Bisao, francoska Gvineja, Nigerija), pa se je število prihodov po morju začelo občutno zmanjševati. V letu 2009 je bilo tako aretiranih skupno samo 8.393 ilegalnih migrantov, prispelih po morju (González-Enríquez, 2009). Zahodno mediteranska pot še vedno beleži največ prihodov po morju. Zaskrbljujoče je predvsem naraščajoče število Alžircev med ilegalnimi migranti. Leta 2009 je bilo na tej poti zajetih 5.003 ilegalnih migrantov in od tega je bilo 3.190 Alžircev, kar je predstavljalo 64 %. Leta 2010 se je število prijetih ilegalnih migrantov zmanjšalo na 3.436, Alžircev pa je bilo 1.242, kar je predstavljalo 36 % (Frontex 2011b). Tudi vstopi po kopnem skozi španski enklavi Ceuto in Melillo so se zmanjšali, in sicer od rekordnega števila 5.566 leta 2005, na samo 1.567 v letu 2010, kar pomeni zmanjšanje za 71,8 % (La Cerca 2011). Izrazito zmanjšanje pa se je zgodilo na zahodno afriški poti, in sicer so leta 2008 zabeležili 9.181 prihodov na Kanarske otoke, leta 2009 je število upadlo na 2.246 (BBC 2010b), v letu 2010 pa na samo 196 prihodov. Podobno je upadlo število prihodov po morju tudi na Pirenejski polotok in Balearske otoke. V letu 2006 so zaznali 7.502 prihodov, leta 2009 6.039 in leta 2010 3.436 prihodov, kar predstavlja zmanjšanje 56,3 % (La Cerca 2011).

Podatki o nacionalni sestavi za leto 2008 kažejo, da so bili Latinoameričani največja skupina tako med ilegalnimi kot tudi med legalnimi priseljenci v Španiji. Med njimi so predvsem

² Integrated System of External Vigilance (SIVE) je bil ustanovljen leta 2002 za južni del Iberskega polotoka in je začel delovati v letu 2005 v okolici Maroka in Gibraltarja. Nadzorni sistem s fiksnimi in mobilnimi senzorji (radarji, infrardeče kamere, video kamere) na razdalji od 10 do 25 km od obale zazna približujoča manjša plovila. Na razdalji petih kilometrov je že mogoče oceniti število ljudi na krovu, izračunati kraj in čas prihoda, ter pravočasno poslati policijske enote za prestrežanje migrantov (Migration Information 2007).

migranti iz Argentine, Bolivije, Brazilije, Čila, Kolumbije, Paragvaja, Urugvaja in Venezuele predstavljali dve tretjini vseh ilegalnih migrantov (največji delež ilegalnih migrantov sta prispevali Bolivija in Argentina). Glavni razlogi njihovega priseljevanja so skupen jezik, zgodovinske povezave in možnost pridobitve državljanstva že po dveh letih zakonitega bivanja, za druge nacionalnosti pa je ta doba 10 let.

Podrobnejši podatki vseh registriranih migrantov v Padronu v začetku leta 2008 pokažejo, da je bilo največ migrantov iz Ekvadorja 408.000 (od tega 12.000 ilegalnih, kar predstavlja 3 %), iz Kolumbije 280.000 (od tega 26.000 ilegalnih, kar predstavlja 9 %), iz Bolivije 234.000 (od tega 165.000 ilegalnih, kar predstavlja 70 %), iz Argentine 195.000 (od tega 99.000 ilegalnih, kar predstavlja 51 %), iz Peruja 122.000 (od tega 6.000 ilegalnih, kar predstavlja 5 %), iz Brazilije 118.000 (od tega 79.000 ilegalnih, kar predstavlja 67 %), iz Dominikanske republike 76.000 (od tega 5.000 ilegalnih, kar predstavlja 7 %), iz Paragvaja 66.000 (od tega 52.000 ilegalnih, kar predstavlja 79 %), iz Urugvaja 61.000 (od tega 30.000 ilegalnih, kar je 49 %), iz Venezuele 60.000 (od tega 27.000 ilegalnih, kar je 45 %), iz Čila 48.000 (od tega 13.000 ilegalnih, kar predstavlja 27 %) (González-Enríquez 2009).

Izmed vseh priseljencev v Španiji v letu 2009 jih je bilo 2,4 milijona iz evropskih držav (največ iz Romunije - 759.000 in Velike Britanije - 356.000), iz južne Amerike 1,6 milijona, iz Afrike 902.000 (največ iz Maroka 677.000) in 1 milijon iz azijskih držav in Bližnjega vzhoda (Worden 2010).

Ekonomska kriza je zmanjšala mobilnost ilegalnih migrantov, s tem pa sprožila pojav povečanja stopnje nezakonitega bivanja tistih, ki so že v državi. Podatki Frontexa³ za obdobje od januarja do septembra 2010 kažejo kar 122 različnih nacionalnosti med tistimi, ki nezakonito bivajo v državi (Frontex 2010č).

3.3 Ilegalna migracija v Španiji kot grožnja varnosti

Množično priseljevanje v evropske države je s seboj prineslo veliko bolj resne probleme, kot jih priznavajo nekateri sociologi in strokovnjaki za migracije. Španija pri tem ni nobena izjema. Čeprav je stopnja tolerantnosti do ilegalne migracije v Španiji ena najvišjih med vsemi evropskimi državami, se tudi Španija sooča s podobnimi problemi, kot jih srečujemo v vseh državah, kjer so se pritoki migrantov različnih narodnosti močno povečali in skoncentrirali v določenih območjih. K slabšanju varnostnih razmer je pripomogla tudi

³ Frontex je neodvisna evropska agencija za nadzor zunanjih meja EU (Frontex 2011a).

gospodarska kriza. Stopnja brezposelnosti je med Španci v prvem četrtletju leta 2011 dosegla že 21 % in skoraj 5 milijonov od skupno 21 milijonov delovno aktivnih ljudi je brez dela (Migration News 2011).

Množične migracije so v državo prinesle nove oblike kriminala, ki so pogosto povezane z organiziranim kriminalom. Podatki za leto 2006 kažejo, da je bilo izmed vseh zapornikov, kar tretjina migrantov iz neevropskih držav. Število vseh zapornikov je bilo 64.042, od teh je bilo 19.919 migrantov. Med njimi so prevladovali Maročani (5.441), Kolumbijci (2.137), Romuni (1.365) in Alžirci (1.323) (Vermaat 2006).

Stopnja zaskrbljenosti Špancev v zvezi s širjenjem kriminalnih dejanj migrantov je v letu 2010 upadla v primerjavi z letom 2009. V letu 2009 je bilo 35 % Špancev mnenja, da migranti povečujejo kriminal v družbi, leta 2010 pa je bilo takšnega mnenja 29 % vprašanih (Transatlantic Trend 2010). Kot v vseh državah, kjer je dotok migrantov tako množičen, tudi v Španiji vlada precej velik strah pred možnostjo okužb z različnimi boleznimi, ki jih prinašajo migranti. Tako morajo policisti povsod, kjer prihajajo v stik z njimi, nositi zaščitne maske in drugo zaščitno opremo. Glede na državo izvora, se delež okuženih z virusom HIV med ilegalnimi afriškimi migranti, ki prispejo v Španijo, giblje od 4 % do 15 %. Pogosto pa so okuženi tudi z drugimi boleznimi, kot so rumena mrzlica in tuberkuloza (Vermaat 2006).

Leta 2009 je Ministrstvo za notranje zadeve znotraj državne policije ustanovilo posebno enoto imenovano »Brigade Expulsion of Foreign Criminals« (Bedex), katere naloga je izgon tujih kriminalcev s številnimi kriminalnimi dejanji ali pa kriminalcev, povezanih s terorizmom, tolpmami ali drugimi oblikami nasilnih kriminalnih dejanj, ki ogrožajo javno varnost. Ustanovitev enote Bedex je izboljšalo učinkovitost izгона kriminalcev. Tako je bilo v letu 2010 izgnanih 8.196 tujcev, povezanih s kriminalom, v primerjavi s 5.564 tujci leta 2008, kar predstavlja povečanje za 47,3 % (La Cerca 2011).

Velik varnostni izziv za Španijo pa predstavlja tudi okoli 10.000 ilegalnih migrantov, ki kljub recesiji še vedno prihajajo in se naseljujejo v gozdovih Andaluzije, najpogosteje v provinci Huelva. Večina jih nima dovoljenj za delo. Delajo na kmetijah in zaslužijo manj kot 50 dolarjev (35 evrov) na dan. V Andaluziji je stopnja brezposelnosti v prvem četrtletju 2011 dosegla že 30 % in kar 45 % španske mladine je brez službe. Tako so ustvarjeni idealni pogoji za širjenje kriminala ne samo med špansko mladino, temveč tudi med migranti (Migration News 2011). V zadnjih letih je v provinci Huelva izgubilo delo na tisoče mladih moških

ilegalnih migrantov, zaradi državne politike uvajanja cirkularne migracije⁴. Huelva je ena od osmih provinc v Andaluziji, ki vsako leto potrebuje okoli 50.000 delavcev za pobiranje jagod in še dodatno 10.000 za pakiranje. Do devetdesetih let prejšnjega stoletja so to delo opravljali domačini. Zaradi zahtev po cenejši delovni sili je prišlo do množičnega priseljevanja predvsem afriških ilegalnih migrantov. Tako je bilo v letu 2008 kar 90 % vseh delavcev v Huelvi ilegalnih migrantov. Že od leta 2000 dalje so se zaradi neurejene zakonodaje začele dogajati različne zlorabe in izkoriščanje migrantov, kar je sprožilo številne proteste in zahteve po izboljšanju delovnih razmer. Med španskimi delodajalci se je izoblikovalo mnenje, da so migranti leni in problematični. Vlada je sprejela zakon, ki je dovoljeval prihod sezonskih delavcev iz Bolgarije, Romunije, Poljske, Ukrajine in kasneje tudi iz Maroka. Tako so moške ilegalne migrante v letih od 2000 do 2005 zamenjale ženske iz omenjenih držav in moški so izgubili delo, ter tako postali še bolj ranljivi in dovzetni za različne kriminalne dejavnosti. Po priključitvi Poljske, Bolgarije in Romunije v EU, so začeli migranti iz teh držav zapuščati Huelvo in odhajati v druge evropske države, kjer je bil večji zaslužek. Zaradi pomanjkanja delovne sile, je Španija sklenila dogovor z Marokom o uvedbi sezonske cirkularne migracije v Huelvo za pobiranje jagod. Cilj takšne ureditve je bil povečati dobiček in zmanjšati stroške. Kmetje so si tako zagotovili delovno silo v času, ko jo najbolj potrebujejo. Tak model je privedel do diskriminacije, saj dela ne morejo dobiti ženske, ki ne ustrezajo zahtevanemu profilu (poročena, ločena ali vdova z majhnimi otroki, stara od 18 do 40 let, v dobri fizični kondiciji, doma iz ruralnega področja z izkušnjami v kmetijstvu), prav tako pa tudi ne moški zaradi predsodkov, da so ženske bolj primerne za delo obiranja jagod (GAATW 2009).

3.3.1 Širjenje organiziranega kriminala

Prisotnost organiziranega kriminala v Španiji ni omejena samo na zadnje desetletje, je pa res, da se je ta prisotnost v zadnjih letih močno povečala in se povezala s številnimi kriminalnimi združbami po vsem svetu. Med najstarejše kriminalne skupine v Španiji spadajo tiste, ki se ukvarjajo s tihotapljenjem orožja. Gre predvsem za Arabce, ki imajo svojo nezakonito dejavnost razširjeno predvsem v regiji Costa del Sol. Svojo mrežo pa so v Španijo razširile še druge kriminalne združbe, ki so iskale predvsem varna območja za pranje denarja. Takšni so

⁴ Cirkularna migracija je začasen pretok ljudi med dvema ali več državama, ki je lahko, kadar je prostovoljna in povezana s potrebami po delovni sili držav izvora in destinacije, koristna za vse vpletene. Cirkularna migracija je bila definirana kot eden glavnih mehanizmov za upravljanje z migracijami (GAATW 2009).

npr. Kolumbijski narko karteli⁵, ki so uporabljali Galicijo na severozahodu Španije kot prehod za tihotapljenje kokaina v Evropo. Zaradi poostrelega policijskega nadzora pa so ponovno začeli uporabljati stare neformalne in formalne mreže povezane z ribiči v Atlantskem oceanu. Kokain so dovažali predvsem v pristanišča v pokrajinah Asturia, Cantabria in Baskija (Nestares 2001). Španija je tako postala za evropski trg najpomembnejša vstopna točka za južno ameriški kokain, karteli pa zelo bogati in uspešni pri pranju denarja skozi banke, nepremičnine in gradbene objekte, zlasti zaradi podkupljivih španskih uradnikov (Amoruso 2008). Poleg kokaina poteka preko Španije tudi tihotapska pot za heroin, vendar ima Španija za evropski trg, v primerjavi z Balkansko potjo, manj pomembno vlogo. Podobno lahko rečemo tudi za kemične droge, ki prihajajo predvsem iz Velike Britanije, Nizozemske in vzhodne Evrope. Heroin v Španijo tihotapi predvsem turška mafija, skupaj s kalabrijsko N'dragheto⁶ in neapeljsko Camorro⁷. Trgovino na drobno s heroinom v državi pa kontrolirajo predvsem Romi, ki so zelo dobro organizirani in je v njihove mreže skoraj nemogoče prodreti. Večji pomen pa ima marihuana, ki jo tihotapijo predvsem tihotapci iz Maroka. Tehnike, ki jih za tihotapljenje drog uporabljajo kriminalci, so zelo različne, od prevoza z ribiškimi ladjami in motornimi čolni ponoči preko Gibraltarske ožine ali pa jo prenašajo potniki, t. i. mule, na svojih telesih, ki potujejo z regularnimi linijami (Amuroso 2008). Maroške kriminalne mreže, ki delujejo v Španiji, se primarno osredotočajo na ilegalno migracijo, trgovino z drogami in ponarejanje dokumentov. Severni Maroko je še vedno glavni proizvajalec marihuane, Španija pa je glavna tranzitna pot za ilegalni prenos maroške marihuane v Evropo. Maroški mafijci so zelo odvisni od podporne mreže, ki jo zagotavljajo migranti v Španiji. Več kot tretjina aretiranih na leto v povezavi z ilegalno trgovino marihuane in hašišem v Španiji je Maročanov. Policija je opazila, da so kriminalne tihotapske mreže razvile novo strategijo za pošiljanje prepovedanega tovora v Španijo. Pojavilo se je namreč veliko število ilegalnih migrantov v majhnih čolnih, ki poskušajo prečkati Gibraltar z namenom, da bi preobremenili policijo in obalno stražo, da se ne bi mogli več osredotočati na ilegalni transport drog (Vermaat 2008a).

⁵ Kolumbijski narko karteli so kriminalne organizacije, ki se primarno ukvarjajo s proizvodnjo in distribucijo droge, predvsem kokaina (Wikipedia 2011c).

⁶ N'dragheta je mafajska kriminalna organizacija locirana v Kalabriji na jugu Italije, ki se ukvarja predvsem z ugrabitvami, izsiljevanji, trgovino z orožjem in drogo, pranjem denarja in tihotapljenjem ljudi (Wikipedia 2011e).

⁷ Camorra je ena največjih in najstarejših kriminalnih organizacij mafijskega tipa locirana v Kampanji. V preteklih letih so oblikovali zavezništva z nigerijskimi tolpami in albansko mafijo. Mesto Castel Volturno so v upravljanje prepustili Nigerijcem iz Lagosa in Benin Cityja, da lahko v Italijo tihotapijo drogo in prostitutke, v zameno za plačilo mafiji (Wikipedia 2011b).

Poleg omenjenih kriminalnih skupin so se že v zgodnjih 90. letih v Španiji pojavile še t. i. kitajske triade⁸ s tradicionalnim načinom delovanja in izsiljevanjem svojih rojakov, ki živijo v Španiji. Danes se ti kitajski mafijci ukvarjajo predvsem s tihotapljenjem kitajskih migrantov v Španijo. Največ migrantov prihaja iz province Zhejiang. Za pot do Španije morajo odšteti okoli 16.000 dolarjev. Polovico odplačajo na Kitajskem, drugo polovico pa odslužijo v Španiji v njihovih restavracijah ali tekstilnih tovarnah.

Španska policija je na svojih tleh zaznala tudi prisotnost japonskih Yakuz⁹ in ruske mafije, za katere so ugotovili, da se ukvarjajo predvsem z izsiljevanjem rojakov, pranjem denarja, nakupom finančnih institucij in turističnih objektov (Amoruso 2008).

V letu 2011 je prišlo do razkritja ene največjih britanskih kriminalnih skupin na španskem otoku Ibiza, ki se je ukvarjala predvsem s tihotapljenjem kokaina in extazija na otok vsako leto v času turistične sezone. Aretiranih je bilo 13 ljudi, od teh jih je bilo deset iz Velike Britanije, dva iz Irske in eden iz Poljske (BBC 2011b).

V tem letu so španski policisti, po opozorilu italijanskih kolegov, aretirali tudi 60 članov in sodelavcev Camorre, ki so se ukvarjali predvsem z uvažanjem, distribucijo in prodajo kokaina in ketamina. Dobljeni denar pa so nato investirali v nepremičnine in druge poslovne kupčije v Španiji (Amoruso 2011).

V Španiji poteka tudi trgovina s tobakom, vendar je ta v primerjavi z drogo manjšega pomena. Vsako leto je pretihotapljeno v državo okoli 7 milijonov zavojčkov cigaret predvsem iz vzhoda, pa tudi preko kopenskih in pomorskih poti iz ZDA in Andore. Tobačna industrija tako letno izgubi okoli 120 milijonov dolarjev. Tihotapljenje pa poteka preko Andaluzije, Galicije ali Katalonije (Amoruso 2008).

Španija je postala tranzitna in ciljna država za številne kriminalne skupine, ki se ukvarjajo s tihotapljenjem ljudi z namenom spolnega izkoriščanja in prisilnega dela. Opazno je tudi povečanje tihotapljenja mladoletnikov za prisilno beračenje. Nevladne organizacije ocenjujejo, da je v Španiji okoli 50.000 žrtev trgovine z ljudmi. Žrtve, ki prihajajo iz držav vzhodne Evrope, so večinoma iz Romunije, Rusije in Ukrajine. Med latinsko ameriškimi državami jih je največ iz Brazilije, Kolumbije, Dominikanske republike, Ekvadorja, Paragvaja in Venezuele, medtem ko žrtve iz Afrike izvirajo predvsem iz Nigerije. Največ žensk je

⁸ Kitajske triade so ene največjih kriminalnih organizacij na svetu, poznane predvsem po tihotapljenju ilegalnih migrantov, poleg tega pa naj bi imele v rokah kar dve tretjini svetovnega trga kokaina (Delo 2010).

⁹ Yakuza so člani tradicionalne kriminalne združbe na Japonskem in so poznani po strogih zavezah in hierarhičnem organiziranju. Ukvarjajo se predvsem s prostitucijo, igrami na srečo, pornografijo, tihotapljenjem ljudi, izsiljevanjem, prodajo drog in pranja denarja. Samo na Japonskem imajo več kot 100.000 članov (Wikipedia 2011g).

pretihotapljeno z namenom prisilne prostitucije in so stare od 18 do 25 let, med njimi pa so tudi mladoletne ženske. Veliko pretihotapljenih ilegalnih migrantov se izkorišča tudi za prisilno delo največkrat v kmetijskem in gradbenem sektorju. Število kazenskih pregonov se je zaradi trgovine z ljudmi v obdobju od 2007 do 2008 nekoliko povečalo. Podatki kažejo 102 primera tovrstnih pregonov v letu 2007, medtem ko so jih v letu 2008 zabeležili 135. Število obsojenih pa se je v letu 2008 zmanjšalo iz 142 obsojenih v letu 2007 na 107 obsojenih v letu 2008 (Gvnet 2011).

Številne tihotapske mreže za tihotapljenje ljudi iz Afrike vodijo Nigerijci, ki sodelujejo s kriminalnimi organizacijami na severu Afrike in gradijo močne mreže povsod po Evropi. V južni Španiji na primer delujejo operativne mreže, ki so sestavljene iz Maročanov, Alžircev in Mavretancev in so zelo učinkovite pri transportu Afričanov do Kanarskih otokov. Večina afriških migrantov, ki prispejo na Kanarske otoke, je mladih moških brez potovalnih dokumentov, saj jih morajo po naročilu tihotapcev odvreči že med potjo, da jih ne bi mogli kasneje identificirati. Ker ne smejo delati, postanejo lahke tarče kriminalnih organizacij, ki jim ponujajo ponarejene dokumente in slabo plačano delo, medtem ko so ženske predvsem prisiljene v prostitucijo (Vermaat 2006). Pogosto odkrijejo takšne primere na podlagi prijav žrtev. V letu 2006 so odkrili primer prisilne prostitucije, ko se je nigerijska ženska zatekla na policijo in povedala, da so ji že pred štirimi leti ugrabili komaj rojenega otroka, jo nato ilegalno pripeljali v Španijo in zahtevali odkupnino 45.000 evrov. Otroka so našli pri dveh nigerijskih ženskah v Madridu (BBC 2006č).

Velikokrat tihotapci izrabljajo praznoverje domačink in jih zastrašujejo s t. i. vudu obredi. Ljudje verjamejo v moč vudu obreda ter se bojijo smrti, bolezni in nesreče, ki bi jih lahko doletela v primeru neubogljivosti. V letu 2009 je bilo v različnih španskih mestih aretiranih 23 ljudi, ki so ugrabljali nigerijske ženske, jih silili v prostitucijo in jim grozili s takšnimi obredi. Organizatorji iz Španije so s pomočjo družinskih članov v Nigeriji ugrabljali ženske, jih prepeljali preko Benina in Nigra v Libijo, od tam pa v Italijo ali v Španijo. Nato so zahtevali od njih 50.000 evrov za plačilo poti (The New York Times 2009).

V sodelovanju z bolgarsko policijo je španska policija v letu 2006 odkrila tudi tihotapsko mrežo, ki je delovala na Kanarskih otokih in tihotapila ženske iz vzhodne Evrope z namenom prostitucije. Aretiranih je bilo 33 oseb, od tega je bilo 15 Bolgarov. Osumljeni so bili tihotapljenja več kot 500 žensk (International Herald Tribune 2006).

V letu 2007 je bilo v mediteranski regiji Costa Brava aretiranih sedem tihotapcev ljudi, ki so v Španijo tihotapili vzhodno evropske ženske, večinoma iz Rusije. Vodja skupine je bil Albanec, ki je zadrževal 40 žensk za spolne sužnje. Ostali člani so bili iz Rusije, Armenije in

Albanije. Obtoženi so bili trgovanja z ljudmi, siljenja v prostitucijo, ponarejanja dokumentov in pripadanju ilegalni organizaciji (World News 2007).

Da vodijo tihotapske mreže v Španijo iz različnih delov sveta, priča tudi v letu 2005 odkrita skupina 14 ljudi, (11 Špancev in 3 Brazilke), ki so pretihotapili več sto žensk večinoma iz Brazilije, ter jih nastanili v klubih v Andaluziji in Extramaduri. Obtoženi so bili trgovanja z ljudmi, siljenja v prostitucijo, izsiljevanja in ugrabitev (Libertad Latina 2005).

3.3.2 Etnični konflikti

ECRI (European Commission against Racism and Intolerance) v svojem poročilu »Report on Spain« iz leta 2010 navaja, da odsotnost uradnih podatkov glede rasizma in tudi glede kriminala močno otežuje ocenitev resnosti in razsežnosti teh problemov v državi. Žrtve se redko pritožijo oblastem ali zaradi pomanjkanja zaupanja v pravosodni sistem ali pa zaradi pomanjkanja ozaveščenosti o možnosti pritožbe. Kljub temu različne nevladne organizacije ocenjujejo, da se vsako leto zgodi okoli 4000 incidentov rasističnega nasilja.

Poročilo v nadaljevanju izraža tudi zaskrbljenost nad dejstvom, da ima Španija največ neonacističnih gibanj v Evropi. Opozarja na pojav številnih tolp mladih z etničnim ozadjem, ki so se nedavno pojavile v Španiji. Najbolj prepoznana in strah vzbujajoča je skupina Latin Kings¹⁰, katere člani so v večini Ekvadorci. Obstajajo pa tudi podobne tolpe drugih imigrantskih skupin. Tolpe imajo mafijško strukturo in so prisotne pri večini organiziranega uličnega kriminala. Čeprav se zdi, da v njihovih dejavnostih ni specifičnih rasističnih ali ksenofobičnih ciljev, je ECRI še vedno zaskrbljen nad poročanji o naraščajočih napetostih med različnimi tolpmi s potencialom za resen medetnični konflikt. Glede romske populacije poročilo navaja, da je psihično nasilje zoper Rome redko, a se vseeno občasno pojavlja. Prav tako so redki napadi na sinagoge judov, katerih je v Španiji okoli 40.000 (ECRI Report on Spain 2010).

Španija se vse pogosteje sooča tudi z negativnimi učinki globalizacije, ki se kažejo v tvorbi favel v predmestju Madrida. V teh območjih so predvsem priseljenci iz Latinske Amerike. Da ima španska policija veliko opraviti s tolpmi mladih Špancev, kaže primer, ki se je zgodil v začetku leta 2007 v predmestju Madrida Alcorcon, ko so se spopadle španske in

¹⁰ Španska skupina Latin Kings, katere člani so priseljenci njenih nekdanjih kolonij, se je pojavila leta 2000. Liberalna katalonska vlada jim je julija 2005 dovolila, da se registrirajo kot kulturno društvo. Z legalizacijo skupine želijo doseči boljšo integriranost in zastopanost v španski družbi (Vivirlatino 2006).

latinoameriške tolpe, vključno s skupino Latin Kings. Več dni so potekali pravi rasistični izgredi mladih, ki so vzklikali, da se bojujejo proti umazanim tujcem, ki jim hočejo odvzeti njihovo lastnino (Dnevnik 2007).

Eden največjih spopadov med domačini in priseljenci se je zgodil v letu 2000 v mestu El Ejido v pokrajini Almeria. Povod za spopade je bil uboj domačinke, ki ga je zagrešil maroški migrant. Podoben primer se je zgodil že pred mesecem dni, vendar policija ni ukrepala, kar je domačine razjezilo. Okoli 5.000 Špancev se je ob vnovičnem podobnem dogodku več dni spopadalo s policijo in migranti v mestu in okolici ter uničevalo trgovine, hiše in avtomobile v lasti migrantov. Do tal je pogorela celo tovarna za plastično recikliranje. Okoli 40 ljudi je bilo ranjenih in sedem aretiranih. Domačini so krivili migrante za povečano stopnjo kriminala v regiji, policija pa je trdila, da ni dokazov, da bi bili glavni krivci migranti. Pokrajina Almeria ima veliko imigrantsko skupnost. Največ priseljencev je iz severne Afrike in Latinske Amerike. Migranti delajo v kmetijskem sektorju in so zelo slabo plačani (BBC 2000).

V zadnjem času prihaja do občasnih napetosti tudi v mestu Salt na severovzhodu Španije v regiji Katalonija. V začetku leta 2010 je nekaj sto Špancev protestiralo proti prisotnosti priseljencev v mestu in jih obtožilo, da so krivi za povečano brezposelnost in kriminal v regiji. Vzklikali so, naj nehajo krasti in naj gredo domov. Prišlo je do konfliktov, ki so trajali nekaj dni, vendar pa niso dosegli takšnih razsežnosti kot tisti v El Ejidu. Salt ima okoli 30.000 ljudi in od teh je 40 % migrantov. Ob izbruhu gospodarske krize in skokovitem porastu brezposelnosti, širjenju kriminala in vse bolj vidnem kulturnem prepadu med muslimanskimi migranti in Španci, ki se ponekod že čutijo ogrožene, ni nič čudnega, da se je nasprotovanje priseljevanju začelo stopnjevati. Zadnja vladna raziskava je pokazala, da kar 77 % Špancev čuti, da je v državi veliko ali preveč imigrantov. V Kataloniji, kjer so se v zadnjem času močno okrepile desničarske stranke, je v letu 2010 kar 24 % vprašanih odgovorilo, da bi na volitvah podprli stranko, ki bi imela proti migracijski program. Skrb zbujajoč pa je podatek o nastajanju getov v Kataloniji in Madridu, zaradi česar so se ponekod domačini že odločili za izselitev (M&C 2010).

V začetku leta 2011 je v mestu Salt ponovno prišlo do izbruhov nasilja, ko je več sto mladih afriških migrantov več dni razbijalo po ulicah in izražalo solidarnost z migrantom, ki je v begu pred policijo padel z balkona neke hiše (Avideditor 2011). Do večjih napetosti je v tem mestu prišlo zopet v avgustu 2011, ko je desničarska stranka Plataforma per Catalunya (PxC) hotela organizirati demonstracije proti gradnji največje salafistične mošeje v Španiji in

Evropi, vendar jih je mestna oblast prepovedala zaradi možnosti, da bi prišlo do ksenofobičnih in rasističnih izgrediv. Ugotovili so namreč, da so se afriški migranti odzvali tako, da so hoteli organizirati proti demonstracije po vsej Španiji. To pa bi bil prevelik varnostni izziv za špansko policijo. Stranka PxC ima okoli 70.000 aktivnih članov. Po njihovem bi s postavitvijo mošeje Salt postal nova Meka za radikalni islam v Evropi. S prepovedjo demonstracij pa jim je bila po njihovem mnenju kršena osnovna človekova pravica do izražanja mnenja in pravica do združevanja. Konservativna ljudska stranka, ki je v maju 2011 dobila večino v Mestnem svetu, pa poskuša gradnjo zaustaviti in je tako sprejela enoletni moratorij na gradnjo omenjene mošeje. Finančna sredstva za gradnjo mošeje v Saltu so prišla iz Savdske Arabije. Katalonija je postala »odskočna deska« za širjenje salafističnega¹¹ islama v Španiji. Center salafističnega gibanja je v mestu Tarragona, delujejo pa še v mnogih drugih mestih v Kataloniji, kot so: Badalona, Calafell, Cunit, El Vendrel, Lleida, Mataró, Reus, Roda de Bara, Rubi, Salt, Santa Coloma de Gramenet, Sant Bol, Torredembarra, Valls, Vilanova in tudi Barcelona. Salafisti promovirajo ustanovitev paralelne muslimanske skupnosti v Španiji ter uvedbo šeriatskega prava. Ustanovili so celo šeriatska sodišča, ki strogo kaznujejo tiste, ki se ne podrejujejo muslimanskim običajem. V mošejah tudi vse pogostejše prirejajo konference za spreobrnitev muslimanov v radikalne salafiste, kjer jih opozarjajo, naj se ne integrirajo v pokvarjeno družbo Zahoda. Konference po navadi prirejajo istočasno, kot praznujejo kristjani Božič ali Veliko noč in tako še bolj izzivajo večinsko prebivalstvo.

Da resnično hočejo izvajati svoje šeriatsko pravo, kaže dogodek, ki se je zgodil decembra 2009, ko je devet pripadnikov salafističnega gibanja ugrabilo žensko in jo obsodilo na smrt zaradi prešuštva, a se je uspela rešiti s pobegom na bližnjo policijsko postajo. V januarju 2010 so v mestu Tarragona aretirali salafističnega imama, ki je prisilil neko Maročanko, da je nosila »hijab« - tradicionalno pokrivalo muslimanskih žensk. In ker je bila zaposlena, vozila avto in se družila z nemuslimani, ji je grozil s požigom hiše.

Madridski časopis ABC je ocenil, da je v Madridu več kot sto mošej. V letu 2008 so v Španiji zgradili samo eno mošejo, v letu 2010 pa že deset. Načrtujejo tudi širitev iz Katalonije na druga območja Španije, vključno z Baskovsko državo, Madridom in Valladolidom ter mediteransko obalo (Hudson New York 2011).

¹¹ Salafistično gibanje se je pojavilo konec 19. stoletja, da bi predstavljalo političen, kulturni in vojaški izziv Zahodu. Nekatere oblike so strogo religiozne in nepolitične, druge pa bolj radikalizirane in nudijo oporo terorističnim skupinam. Salafisti se zavzemajo za očiščenje islama z vračanjem k nepokvarjeni obliki vere, ki se je prakticirala v času Mohameda in njegovih pripadnikov. Za salafiste je značilna ekstremna konservativnost, poudarjanje zunanjih manifestacij pobožnosti (npr. nošenje brade in halj) in stroga segregacija spolov (Rabasa 2004, 15).

Trenutno je v Španiji približno 700 mošej in samo 12 pokopališč za muslimansko populacijo, ki šteje okoli 1,4 milijona ljudi. Kot povsod drugje, se je tudi tukaj pojavil fenomen t. i. »garažnih mošej«. Lokalni prebivalci se ob takšnem pojavu počutijo neprijetno predvsem zaradi nemira v okolici le-teh in zaradi poročanj, da se lahko v njih odvijajo tudi ilegalne aktivnosti (ECRI Report on Spain 2010).

3.3.3 Možnost širjenja terorizma

Španska vlada se še naprej agresivno bori proti mednarodnemu terorizmu. Zaradi bližine severne Afrike in tudi velike islamistične populacije v državi, služi Španija kot naravni prehod za islamske skrajneže, ki želijo vstopiti v Evropo, poleg tega pa tudi kot logistična baza za operacije v Evropi in na Bližnjem vzhodu, saj so prav ilegalni migranti iz Afrike pogosto tarča za rekrutiranje Al Kaide in drugih terorističnih mrež. Španija je ranljiva zaradi njene velike severno afriške imigrantske skupnosti (Vermaat 2008a). Danes predstavlja alžirska imigrantska skupnost v Španiji drugo največjo skupnost v Evropi, takoj za Francijo. Samo v provinci Alicante živi okoli 30.000 alžirskih imigrantov. Tretjina zaprtih muslimanskih ekstremistov v Španiji je alžirskega izvora, medtem ko jih je skoraj 40 % maroškega izvora (Vermaat 2009). Značilno za maroške migrante je, da se ne integrirajo v družbo in še po dvajsetih letih bivanja v Španiji ne govorijo španskega jezika. Opažajo tudi, da je problematična predvsem druga generacija, ki se po navadi začne ukvarjati s kriminalom ali pa simpatizirati z radikalnim islamom (Vermaat 2008a).

Od marca 2004 do junija 2007 je bilo aretiranih najmanj 325 islamskih skrajnežev in večina od njih je bilo Maročanov ali Alžircev. Okoli tretjina le-teh je pripadala teroristični mreži Al-Qaeda in the Islamic Maghreb¹² (AQIM). Konec leta 2005 so španske oblasti aretirale 18 Alžircev, ker so jih sumili dajanja logistične podpore teroristični skupini AQIM skozi različne kriminalne aktivnosti (kraje, ponarejanje dokumentov, ipd.). Januarja 2006 je bil aretiran Maročan Omar Naksha, ki je bil obtožen rekrutiranja in dajanja pomoči osumljencem bombnih napadov v Madridu. Španske oblasti so ga povezale tako s skupino AQIM kot tudi z Moroccan Islamic Combatant Group¹³ (GICM) (Vermaat 2006).

¹² Al Kaida Organization in the Islamic Maghreb - pred januarjem 2007 poznana kot Salafist group for Preaching and Combat - je radikalna islamistična milica, ki želi zrušiti alžirsko vlado in vpeljati islamistično državo. Razglasila je namero o napadu na alžirske, španske, francoske in ameriške tarče. Aktivna je v Alžiriji, Maliju, Nigru, Čadu, pa tudi v Evropi (Belgija, Španija, Francija, Britanija, Nizozemska) (Wikipedia 2011a).

¹³ Moroccan Islamic Combatant Group je sunitska islamistična teroristična organizacija povezana z Al Kaido. Je ena od številnih severnoafriških terorističnih frakcij, ki so zrasle v Afganistanu v času talibanskega režima. Njen cilj je ustanoviti fundamentalističen islamističen režim v Maroku, vendar ima svoje privrženca tudi drugje po

V februarju 2007 je bil v Španiji aretiran Maročan, visok operativec organizacije AQIM, ki je pošiljal muslimanske skrajneže v Irak in v na novo ustanovljene centre za usposabljanje v Sahelu, kjer so sodelovali z lokalnimi Tuaregi. Junija 2007 so bili v Barceloni aretirani trije operativci te skupine, ki so bili prav tako zadolženi za pošiljanje mladih muslimanskih radikalcev v kampe v Sahelu. Barcelona je znana kot pomembna baza za mrežo AQIM, pa tudi za druge teroristične organizacije, ki v tem območju aktivno rekrutirajo salafistične teroriste. Že od leta 2006 dalje, ko je Alžirija pomilostila 2.700 radikalnih muslimanov, je bilo v južni Španiji opaziti povečano delovanje organizacije AQIM. Španske oblasti so sumile v možnost obstoja skrivne celice za financiranje organizacije v provinci Alicante. Denar naj bi pridobivali skozi kriminalne aktivnosti, kot so ropi ali pa od lastnikov islamističnih trgovin ter ga nato preko kurirjev ali pa preko Hawala¹⁴ sistema pošiljali v Alžirijo. Da bi se izognili davčni kontroli, pa so denar pošiljali tudi preko poslovnih računov na Bahamih (Vermaat 2009).

V januarju 2008 je bilo v Barceloni aretiranih 14 pakistanskih radikalnih islamistov, ki naj bi načrtovali napad na mestni transportni sistem. Aretirani so bili člani španske celice pakistanske teroristične organizacije Tehrik-e-Taliban Pakistan¹⁵ (TTP), ki je povezana z Al Kaido. Načrtovani napad naj bi bil maščevanje zaradi španske prisotnosti v Afganistanu. V juniju istega leta je bilo aretiranih 8 Alžircev osumljenih aktivnosti, kot so rekrutiranje in indoktrinacija, zagotavljanje finančne podpore in sodelovanje s terorističnimi organizacijami. V oktobru 2008 pa je bilo aretiranih 12 Maročanov, ki so bili prav tako obtoženi financiranja terorizma ter pošiljanja rekrutov v Irak. Ugotovili so tudi, da so nekateri od teh poskušali pomagati osumljencem madridskih bombnih napadov pri poskusu pobega iz države. Skupno je bilo v letu 2008 aretiranih 65 islamističnih teroristov in večina jih je bila članov ali pa povezanih z Al Kaido, AQIM ali GICM (U. S. Department of State 2008).

Severnoafriški islamistični skrajneži predstavljajo resno in neprestano grožnjo španski varnosti. Ne samo, da so bili neposredno vpleteni v teroristične napade v Madridu 11. marca 2004, ampak so bili tudi vpleteni v številne poskuse maščevalnega opustošenja na španskih tleh. Obstaja velika verjetnost, da bo teroristična skupina AQIM še naprej rekrutirala mlade Afričane, ne samo iz Čada, ampak tudi iz Malija, Nigra, Mavretanije in Nigerije z namenom,

zahodni Evropi in tudi v francoski Kanadi. Sodelovali so tako pri terorističnem napadu v Casablanci leta 2003, kot tudi v Madridu leta 2004 (Wikipedia 2011d).

¹⁴ Hawala sistem je neformalen sistem prenosa denarja preko posrednikov, ki temelji zgolj na njunem zaupanju (Wikipedia 2011č).

¹⁵ TTP (Tehrik-e-Taliban Pakistan - Movement of Studens in Pakistan) - je zveza številnih islamističnih vojaških skupin na območju afganistansko pakistanske meje in je bila oblikovana leta 2007. Med njihovimi znanimi cilji so: odpor proti pakistanski vladi, uveljavitev šeriatskega prava in boj zoper Natove sile v Afganistanu (Wikipedia 2011h).

da jih pretihotapijo v Evropo. Prav tako pa obstaja nadaljnja možnost, da se bodo teroristi pomešali med ilegalne tokove migrantov, ki prečkajo Mediteran, da bi tako prikrili svojo identiteto (Gulfnews 2008).

Španija je postala pomembna tarča teroristov tudi zato, ker je Al Kaida razglasila obvezo muslimanov, da ponovno osvojijo Al-Andalus. To je območje v Španiji, ki je bilo nekoč pod arabsko nadvlado (Vermaat 2009).

Madridski časopis El Pais je v aprilu 2007 pridobil zaupno poročilo španske policije z naslovom »Evolution of the Terrorist Islamic Threat in Spain«, v katerem so poročali, da se radikalne muslimanske skupine vse bolj osredotočajo na drugo generacijo muslimanskih priseljencev v Evropi, saj jih je zelo težko zaznati, ker študirajo, nosijo zahodna oblačila in sprejemajo evropske navade. Poročilo analizira situacijo v Španiji in navaja, da prihaja do socialne polarizacije in radikalizacije dela muslimanske skupnosti in obstoja nove grožnje, ki jo predstavljajo lokalne izolirane skupine, sestavljene iz islamističnih mladoletnikov druge generacije muslimanov. To je nov teroristični potencial mladih fanatikov, ki sledijo doktrini Takfir¹⁶. Poročilo še navaja zaskrbljenost zaradi Al Kaidine grožnje o ustanovitvi panislamističnega kalifata, ki bi obsegal vsa nekdanja muslimanska območja od Al-Andalusa do Iraka. Al-Zawahiri, takrat drugi mož Al Kaide, je označil Ceuto in Mellilo kot bojno območje, ki ju je treba najprej osvojiti in ju je primerjal s Palestino in Čečenijo.

Španske varnostne službe so že v letu 2007 izrazile zaskrbljenost zaradi pojava procesa družbene reislamizacije v Ceuti in Melilli in opozorile na možnost, da bi bila celotna muslimanska populacija v teh mestih izpostavljena radikalizaciji. Večina tukaj živječih muslimanov so maroški imigranti, ki so revni in neizobraženi, pogosto nezaposleni ter tako dovzetni za rekrutiranje. Januarja 2007 je severno maroška policija aretirala 26 ljudi, osumljenih, da so pripadali teroristični mreži, ki je delovala blizu meje s Ceuto. Pošiljali so mlade samomorilske bombaše v Irak (Vermaat 2007).

O trendu hitre reislamizacije lahko govorimo tudi v južni Španiji, ne samo zaradi velike muslimanske skupnosti, temveč tudi zaradi veliko večjega števila rojstev med muslimani kot med kristjani. Nekateri viri pa celo navajajo, da naj bi muslimanski pari prejeli za vsakega

¹⁶ Takfir je islamističen zakon, ki ostro kaznuje muslimane, ki se prekršijo zoper muslimansko vero. Gibanje Takfir je bilo ustanovljeno v Egiptu leta 1969 in se je kasneje razširilo na druge arabske in severno afriške države, še posebno Alžirijo. Pripadniki so prisotni v številnih evropskih državah: Italija, Španija, Nizozemska, Belgija, Nemčija, Francija, Velika Britanija in verjetno tudi v skandinavskih državah, kjer nadzirajo več sto mošej. Verjamejo, da morajo biti »odpadniški« muslimani ubiti in sovražijo zmerne muslimane. Opravičujejo sveto vojno in kriminal v imenu jihada. So muslimanski fanatiki, ki namenoma sprejemajo navade Zahoda (pijejo alkohol, jedo svinjino, obiskujejo diskoteke, ipd.), zato da jih je težje prepoznati (Vermaat 2007).

novorojenega otroka denar. Ideja o vzpostavitvi panislamističnega kalifata je v nekaj desetletjih, po mnenju radikalnih muslimanov, dosegljiva na dva načina: ali s sveto vojno ali pa z množičnim priseljevanjem. V južni Španiji je opazen pojav vse bolj oblastnega obnašanja muslimanskih priseljencev. V Granadi si muslimanski poslovneži lastijo že cele ulice. Pripravljene so investirati velike vsote denarja v zasebna zemljišča in plačati za njih veliko več, kot je tržna cena. V mesnicah se opaža preusmeritev k prodaji ovčjega mesa. Opazno je, da v mestu obstajata dve paralelni družbi in muslimani vse glasneje zahtevajo, da se namesto španske zakonodaje za njih sprejme tradicionalno šeriatsko pravo. Zahtevajo tudi muslimansko izobrazbo in posebne muslimanske šole za svoje otroke. Pojavile so se celo zahteve, da jim pripada enak delež dobička od prodanih vstopnic za ogled Alhambre¹⁷, za katero menijo, da je del njihove kulturne dediščine. Vse več žensk nosi tančico ali celo temno pokrivalo »niqab«, ki prekriva večino obraza. V zadnjem času je bilo zgrajenih veliko novih mošej, ki so jih plačali muslimani iz Maroka, Malezije in Združenih arabskih emiratov. (Vermaat 2008b).

Naraščajoč vpliv militantskega islama predstavlja velik varnostni problem v Španiji. Po podatkih nekaterih ocen naj bi v letu 2006 od 10 % do 15 % muslimanske populacije simpatiziralo z Al Kaido ali njenimi pogledi. Kar 65 % muslimanov pa je zavračalo evropske vrednote in simpatiziralo z nasilnimi mladoletniki, ki se pogosto združujejo v kriminalne tolpe (Vermaat 2007).

4 ITALIJA KOT CILJNA DRŽAVA ILEGALNIH MIGRANTOV

4.1 Poti vstopa ilegalnih migrantov v Italijo

Italija se je v 20. stoletju spremenila iz države izvora v državo tranzita in ciljno državo tako za legalne kot ilegalne migrante. Številni »pull-faktorji« so naredili Italijo privlačno za vstop v območje EU. Najpomembnejši so: a) izredno ugodna geografska lega v centru mediteranskega območja (otok Lampedusa je oddaljen le 113 km od Tunizijske obale in 300 km od glavnih točk odhoda migrantov z libijske obale, kar predstavlja od dva do tri dni

¹⁷ Alhambra je palača, citadela in utrdba locirana v provinci Granada. Grad Alhambra je obstajal že v 9. stoletju, kraljeva rezidenca je postal v 13. stoletju, dokončno obliko pa je Alhambra, danes kulturna in turistična znamenitost, dobila v času zadnjih dveh mavrskih vladarjev - Yusufa I in Muhammeda V v 14. stoletju (Alhambra de Granada 2011).

plovbe); b) do nedavnega je imela Italija šibko imigracijsko kontrolo; c) velika potreba po delovni sili ponujena s strani sive ekonomije, še posebno v kmetijstvu in gradbeništvu.

Glavne vstopne točke ilegalnih migrantov v Italijo so: 1) italijansko-slovenska meja – preko te meje v glavnem prihajajo vzhodno evropski državljani, pa tudi migranti iz osrednje Azije, Bližnjega vzhoda, indijskega podkontinenta in vzhodne Azije; 2) italijansko-francoska meja – preko te meje vstopajo migranti iz Afrike, ki so že prepotovali pot preko Gibraltarja, Španije in Francije; 3) tretja pot vstopa pa so obale južnih regij. V devetdesetih letih so po morju prihajali številni migranti iz bivše Jugoslavije in Albanije. Pozneje so se ti tokovi zaradi stabilizacije razmer na Balkanu znatno zmanjšali, medtem ko so se tokovi iz Afrike močno povečali (Fasani 2008). Glavne države izvora migrantov v severni Afriki so: Maroko, Libija, Alžirija, Tunizija in Egipt. Najbolj oblegane pa so obale Sicilije, Sardinije, Lampeduse, Pantellerie, Puglie in Kalabrije. Na ta območja prihajajo migranti po t. i. centralno mediteranski poti, ki povezuje Afriški rog (Eritreja, Somalija), zahodno mediteransko pot, podsaharsko Afriko in Magreb. Večina ilegalnih migrantov prispe na Lampeduso iz Libije, medtem ko Egipčani in Alžirci rajši potujejo na obale Kalabrije in Sardinije. Ilegalni migranti pa vse pogosteje uporabljajo za vstop v Italijo tudi regularne morske povezave s trajekti ali ladjami iz grških pristanišč Patras in Igoumenitsa. Tak način vstopa radi uporabljajo migranti kurdskega izvora, ki vstopajo v Italijo preko pristanišč Ancona, Bari, Brindisi in Benetke. V zadnjih letih je vse bolj opazen trend prihoda migrantov z rednimi letalskimi linijami. Najbolj sta oblegani letališči Rome-Fiumicino in Milano-Malpensa, ki vzdržujeta povezave s tretjimi državami (Ministry of Interior 2008). Meji z Avstrijo in Švico pa načeloma prečkajo nezakoniti migranti, ki Italijo zapuščajo (Fasani 2008).

4.2 Statistični podatki in nacionalna sestava ilegalnih migrantov v Italiji

Po ocenah organizacije Ismu (La Fondazione Ismu - Iniziative e Studi sulla Multietnicità) je bilo v letu 2005 v Italiji 541.000 ilegalnih migrantov, v letu 2006 se je število povečalo na 650.000, v letu 2007 pa se je zmanjšalo na 349.000. V odstotkih so tako ilegalni migranti v primerjavi z vsemi tujci v letu 2005 predstavljali 16 %, leta 2006 18 % in 9 % v letu 2007. Zmanjšanje v letu 2007 je bilo predvsem zaradi boljšega sodelovanja s tretjimi državami in vzpostavitve ostrejšega nadzora na morju. V prvi polovici leta 2008 se je število ilegalnih migrantov ponovno povečalo in sicer na 651.000, v letu 2009 pa je ponovno upadlo na okoli 418.000, ker so Bolgari in Romuni po dveh letih članstva v EU pridobili legalen status. V letu 2006, torej še pred širitvijo EU, so Romuni in Bolgari predstavljali 35 % in 33 % vseh

ilegalnih migrantov v državi. K zmanjšanju pa so prispevali še ostrejši ukrepi glede nadzora morske meje, sklenjeni dogovori z državami izvora in učinki gospodarske krize, zaradi česar se je povpraševanje po migrantski delovni sili zmanjšalo. Podatki za leto 2007 kažejo, da je bilo okoli 75 % ilegalnih migrantov nastanjenih v severnih in centralnih regijah Italije, ostalih 25 % pa v južni Italiji. Značilno za Italijo je, da severna in centralna regija privlačita migrante, medtem ko južna regija za njih ni privlačna, zaradi pomanjkanja donosnejših delovnih mest. To se odraža tudi v izseljevanju domače delovne sile (Fasani 2008).

Leta 2006 je bilo v policijskih kontrolah znotraj države odkritih več kot 100.000 nezakonitih migrantov, opravili pa so 27.000 deportacij. V septembru 2010 je bilo nekaj več kot 33.000 tujih državljanov aretiranih kot rezultat dejavnosti organov pregona zoper ilegalno imigracijo. Od 12. julija 2010 pa obstaja dogovor s Tunizijo in Alžirijo o možnosti izvajanja dnevne deportacije ilegalnih migrantov nazaj v ti dve državi (European Migration Network 2010, 31). Podatki Ministrstva za notranje zadeve za leto 2006 kažejo, da je samo okoli 13 % ilegalnih migrantov poskušalo v Italijo vstopiti po morju, 23 % jih je bilo prečkalo kopensko mejo, okoli 64 % pa je prekoračilo dovoljeni čas bivanja (Fasani 2008). V letu 2008 pa je delež tistih, ki so poskušali priti po morju, padel na 10 %, delež prekoračitve dovoljenja za bivanje pa je porasel na 70 % (Ministry of Interior 2008). Značilno za Italijo torej je, da se povečuje delež tistih ilegalnih migrantov, ki pridejo v državo zakonito, največkrat s turističnimi vizami in se po preteku dovoljenja za bivanje ne vrnejo več nazaj domov.

Centralno mediteranska pot je zaradi sporazuma med Libijo in Italijo zabeležila vidno zmanjšanje prihodov. V 2009 je bilo na tej poti zabeleženo 11.043 ilegalnih migrantov, leta 2010 pa samo 4.448, kar predstavlja 60 % zmanjšanje. Je pa italijanska obalna straža v tem času zaznala prihod predvsem afriških migrantov iz Grčije, Albanije in Turčije (Tunizijce, Egipčane, Alžirce pa tudi Afganistance in Iračane), ki so jih čez Jonsko morje na obale Kalabrije in Puglie vozili turški tihotapci z motornimi čolni. V drugi polovici leta 2010 so se tukaj pojavili tudi ukrajinski tihotapci. Na barkah, ki so v letu 2010 priplule do italijanskih obal, so opazili tudi povečano število otrok brez spremstva. V celotnem letu 2010 so zaznali kar 30 % mladoletnikov (Frontex 2011b).

V letu 2011 je Italija prehitela Grčijo po številu zajetih ilegalnih migrantov, ki so želeli priti v EU po morju. Kot kažejo podatki Frontexa je v prvih šestih mesecih letošnjega leta poskušalo priti na območje Lampeduse, Sicilije in Sardinije že okoli 41.000 ilegalnih migrantov, v primerjavi z letom 2005, ko so zabeležili le 15.890 prihodov (BBC 2009a).

Raziskava organizacije Ismu o nacionalni sestavi ilegalnih migrantov za leto 2005 kaže, da je bilo med njimi 53 % vzhodno evropskih državljanov, migranti iz severno afriških držav so bili zastopani s 17,1 %, sledijo migranti iz Azije in Oceanije z 12,5 %, iz podsaharske Afrike 8,7 % in Latinske Amerike prav tako z 8,7 %.

Na prvih desetih mestih je bilo na dan 1. julija 2005 od skupno 540.000 ilegalnih migrantov 94.400 (17,4 %) Romunov, 65.600 Albancev (12,1 %), 57.900 Maročanov (10,7 %), 40.300 Ukrajincev (7,4 %), 19.300 Kitajcev (3,6 %), 17.700 iz Tunizijcev (3,3 %), 17.700 Poljakov (3,3 %), 16.000 Makedoncev (3 %), 14.800 Senegalcev (2,7 %) in 13.000 Moldavcev (2,4 %). Tem sledijo še migranti iz naslednjih držav: Ekvador, Peru, Srbija in Črna gora, Filipini, Nigerija, Egipt, Indija, Šri Lanka, Bangladeš, Pakistan (Fasani 2008). Če te podatke primerjamo s tistimi iz leta 2009, vidimo, da so Albance iz prvega mesta izrinili Maročani, ki so številčno ostali skoraj nespremenjeni in jih je bilo 59.000, število Albancev pa se je zmanjšalo za okoli 11.000 na 54.000. Na tretjem mestu so bili Ukrajinci (28.000) in tudi pri njih je opazno veliko zmanjšanje, kar za 12.000. Medtem ko je za okoli 4.000 naraslo število Kitajcev, tako da jih je bilo 23.000 in so zasedli četrto mesto. Prav tako se je za 3.000 povečalo število Senegalcev, in sicer na 18.000 (Fondazione ISMU 2009).

4.3 Ilegalna migracija v Italiji kot grožnja varnosti

Med Italijani je globoko zakoreninjeno prepričanje, da obstaja povezava med povečano stopnjo kriminalitete v državi in imigranti, še posebno ilegalnimi. Raziskave so pokazale, da se skoraj polovica ljudi strinja, da se je s povečanim prihodom migrantov po letu 1998, povečala tudi stopnja kriminala v državi. Raziskava v letu 2007, ki jo je opravil italijanski raziskovalni center Transcrime, je pokazala, da je bilo kar 60 % Italijanov mnenja, da migranti povečujejo stopnjo kriminala. Opazna je bila tudi veliko večja zaskrbljenost med moškimi kot med ženskami. Odstotek se zmanjšuje s stopnjo izobrazbe. Še posebej visoka pa je bila zaskrbljenost med upokojenci in gospodinjami (okoli 70 %) (Fasani 2008).

Da migranti ogrožajo javni red in mir ter osebno varnost državljanov, pa je bilo v letu 2010 mnenja 31 % Italijanov (New America Media 2011).

Statistični podatki glede zabeleženega kriminala kažejo, da so skrbi bolj utemeljene za ilegalne, kot za legalne migrante. Poročilo o kriminalu Ministrstva za notranje zadeve iz leta 2007 navaja, da v primerjavi s celotno populacijo obtoženih, regularni migranti ne predstavljajo bistvene prezastopanosti. Leta 2006 je bilo med vsemi storilci kriminalnih dejanj

6 % imigrantov, kar je le malo večji delež, kot je bil delež migrantov glede na celotno populacijo prebivalstva v državi v tem letu (5 %). Pri določenih tipih kaznivih dejanj pa podrobnejša analiza pokaže jasno prezastopanost tako legalnih kot ilegalnih migrantov med vsemi storilci kaznivih dejanj. V letu 2006 je bilo za različne vrste kriminalnih dejanj obtoženih približno 100.000 migrantov, od katerih je bilo večina ilegalnih. Pri bančnih ropih se je delež obtoženih migrantov gibal od 3 – 6 %, pri žeparstvu pa je dosegel že 70 %, medtem ko je bil delež pri ilegalnih migrantih za žeparstvo in vlome 80 %. Pomembno je poudariti, da so migranti prav tako prezastopani med žrtvami kriminalnih dejanj. V letu 2006 so tako tujci predstavljali 32 % med vsemi obtoženimi za uboje, hkrati pa tudi 21,4 % žrtev ubojev (Fasani 2008).

Primerjava števila zapornikov pa nam pokaže, da je bilo v letu 2008 zaprtih 55.000 ljudi, od tega je bilo 20.000 imigrantov (Willey 2008). V letu 2010 pa je število migrantov med zaporniki naraslo na 38.873 (New America Media 2011).

Desnosredinska vlada Silvia Berlusconi je v letu 2008 in 2009 sprejela vrsto ukrepov, s katerimi so poskušali zajezi prihod ilegalnih migrantov v Italijo. Sprejeta je bila nova zakonodaja, po kateri se nezakonit vstop v državo kaznuje s 4 leti zopora. Ilegalno prebivanje pa je označeno kot kriminalno dejanje. Za isto kaznivo dejanje se lahko ilegalnega migranta kaznuje ostreje kot domačina. Doba pridržanja se je povečala s 60 dni na 18 mesecev. Pogoj za pridobitev dovoljenja za prebivanje pa je opravljen test o znanju italijanskega jezika. Dovoljeno je tudi patroljiranje vojakov skupaj s policijo po italijanskih ulicah. V nekaterih mestih so se pojavile zelo sporne odločitve mestnih oblasti kot na primer, da je potrebno za migrante zagotoviti drugačna sredstva javnega prevoza ali pa prepovedati uživanje hrane na prostem. Takšne sporne ukrepe podpirajo še posebno skrajno desničarske skupine (European Migration Network 2010). V marcu leta 2010 je več deset tisoč migrantov v šestdesetih večjih mestih na severu Italije mirno protestiralo proti rasističnim ukrepom italijanske vladne politike in proti nečloveškim razmeram, s katerimi se soočajo imigrantski delavci povsod po Italiji (New America Media 2011).

V letu 2008 je pogosto prišlo do protestov romskih prebivalcev zoper ksenofobijo in diskriminacijo. Povod za večje spopade med njimi in domačini je sprožila ugrabitev šest mesečnega dojenčka, kar naj bi zagrešila Rominja. Domačini so požgali dva romska kampa, v katere so metali molotovke, zasedli ulice in posledično pregnali Rome iz njihovih bivališč. Romsko skupnost v Italiji označujejo kot odgovorno za povečano stopnjo kriminala v državi.

S strani Berlusconijske vlade, ki jo podpirata stranki Severna liga in fašistična stranka Alleanza Nazionale, je bila označena kot »vojska zla«. Za cilj v letu 2008 so si zadali izgon 20.000 Romov iz Rima. V maju 2008 so začeli izvajati racije v Rimu, Neaplju in severni Italiji, med katerimi je bilo aretiranih okoli 400 ilegalnih migrantov. Med njimi so bili Romuni, Albanci, Grki, Kitajci in Maročani (BBC 2008a).

V aprilu 2009 je BBC poročal o šokantnem odkritju okoli sto ilegalnih migrantov vključno s štiriindvajsetimi afganistanskimi otroki, ki so živeli v nemogočih razmerah v kanalizacijskem sistemu pod železniško postajo v Rimu. Otroci so bili stari od deset do petnajst let. Tovornjaki z afganistanskimi otroki naj bi prispeli iz Turčije in Grčije. Število tujcev mladoletnikov, ki prispejo v Italijo, je v zadnjih 5 letih močno naraslo. Odkrili so skupine ilegalnih migrantov iz Bangladeša in Kitajske, ki so bili natrpani po več kot dvajset v eni sobi. Vendar, ko policija izprazni te prostore, takoj njihova mesta zasedejo že novi migranti (BBC 2009b).

Velik problem v Italiji predstavljajo tudi prenatrpani centri za pridržanje, v katerih zelo pogosti prihaja do izgrediv in celo požigov. Pogosto pa so ti izgredi povzročeni namerno in spodbujeni s strani kriminalnih združb, ki migrantom obljublajo boljše pogoje za življenje in delo, v resnici pa jih ugrabijo in izsiljujejo za denar ali silijo v prisilno delo. Eden zadnjih uporov se je zgodil v letošnjem letu v mestu Bari na jugu Italije. Več sto prosilcev azila se je spopadlo s policijo in pri tem je bilo ranjenih 35 ljudi. Migranti so zahtevali status begunca in hitrejše reševanje njihovih prošelj. Povsem so razdejali centralno železniško postajo, zažigali zabojnike, s kamenjem napadali vozila in policiste ter razdejali eno od stavb v centru za tujce (Delo 2011).

4.3.1 Širjenje organiziranega kriminala

Tihotapljenje migrantov v Italijo je veja dobro organizirane mafijske združbe. Večina migrantov prihaja iz območja Afriškega roga, osrednje Azije in podsaharske Afrike. Tripoli, Bengazi, Zuwarah, Zlitan in Sabrat pa so obalna mesta Libije, od koder poskušajo tihotapci migrante pretihotapiti po morju na najbližje italijanske otoke, od tu pa naprej v južno Italijo.

Leta 2007 so za pot do Italije veljale naslednje cene tihotapskih storitev: iz Albanije do Italije je bila cena od 2.500 do 5.000 evrov; iz Bosne v Italijo okoli 1.300 evrov; od Kosova do Italije 2.400 evrov; iz Turčije do Italije pa od 2.500 do 5.000 evrov. Leta 2006 je bilo potrebno za pot po kopnem iz zahodne do severne Afrike odšteti okoli 2.500 dolarjev in za pot po morju iz severne Afrike do Lampeduse še 2.500 dolarjev. Za pot iz mesta Lagos (Nigerija) do mesta Gao (Mali) so migranti plačali okoli 1.000 dolarjev, vključno s stroški in

podkupninami, ki jih morajo vozniki plačati lokalnim policistom. Kombinirano potovanje z letalom od Casablance do Tripolija in nato z vozilom do libijske obale ter naprej po morju do Italije pa je stalo okoli 4.000 evrov (UNODC 2011, 92–96). Za prikrito vkrcanje na ladjo pa tihotapci zahtevajo 1000 evrov (BBC 2008b).

Tihotapljenje migrantov navadno poteka na dva načina: 1) »clandestine landings«, kar pomeni, da pripeljejo ilegalne migrante na nenadzorovane dele obal, ali pa 2) »open landings«, kar pomeni, da tihotapci zapustijo čolne z migranti v italijanskih vodah in pustijo, da jih najdejo pomorske patrolje. Po podatkih za leto 2006 je bilo večina pretihotapljenih ilegalnih migrantov iz Magreba. Italija pa je postala tudi ciljna država za migrante iz podsaharskih držav in Azije. Povprečna starost migrantov je bila 27 let, med njimi je naraslo število žensk in višje izobraženih. Skoraj vsi, ki so prišli na Lampeduso, so prišli po načinu »open landings«. Po nacionalni sestavi so v letu 2006 evidentirali migrante iz 44 držav, od teh je bilo 28 podsaharskih. Zaradi poostrelega nadzora v Gibraltarski ožini in ob zahodnih obalah Afrike, so tihotapci v Afriki začeli iskati nove, pogosto tudi bolj nevarne poti. Iz znanih središč za trgovanje z migranti, kot so mesto Agadez v Nigeriji ali Gao v Maliju, vodijo poti v Kufro blizu egipčanske in sudanske meje, od koder jih pripeljejo do obal Libije (Coluccello in Massey 2007, 77–89).

Nekateri migranti postanejo žrtve tekmujočih tolp, ki čakajo na obupane ljudi. V južni Italiji so nigerijske ženske tiste, ki so najbolj izkoriščane in največkrat pristanejo kot spolne sužnje. Nigerijski kriminalci vodijo številne klube s prostitutkami in nadzorujejo del lokalnega trga z drogami in poceni ponarejenimi dobrinami. Povzročajo številne družbene konflikte v večjih italijanskih mestih Rim, Milano in Neapelj. V Neaplju in južni Italiji so v letu 2010 večkrat izbruhnile prave vojne med tolpmi zahodno afriških zvodnikov in preprodajalcev drog ter italijanskimi mafijci iz razvpite in močne mafijske združbe Camorre. V mestu Castel Volturno, ki leži v osrčju območja, ki ga nadzoruje Camorra, se je oblikovalo eno največjih evropskih koncentracij afriških migrantov. Tu naj bi živelo okoli 15.000 ilegalnih migrantov 50 različnih narodnosti, a večina je Nigerijcev in Gancev. Camorra jih je izkoristila za delo v gradbenem sektorju, na račun katerega je sama močno obogatela. Mesto je privlačno za migrante zato, ker tam vlada kultura brezpravja, saj celotno gospodarstvo in politično življenje v kraju obvladuje mafija. Ljudje ne plačujejo davkov, gradijo ilegalno, odvažajo smeti ilegalno, trgujejo s ponarejenim blagom in drogo, delajo na črno in službe so zelo redke. Nigerijski kriminalci so v mestu našli priložnost za svoje nelegalne posle (Vermaat 2009). V septembru 2008 je prišlo prvič do spopada med Camorro in nigerijsko mafijo, ki se je končal z dogovorom, po katerem morajo Nigerijci Camorri plačevati, da lahko na tem območju

izvajajo svoje aktivnosti. Po podatkih UNICRI (United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute) je Italija še vedno glavna destinacija za nigerijske ženske, kjer bi jih naj bilo že več kot 10.000, pretihotapljene pa so večinoma iz mesta Benin City (Al Jazeera 2011).

V nadaljevanju navajam nekaj uspešnih policijskih operacij v zvezi z odkrivanjem tihotapskih mrež od leta 2005 dalje. V maju 2005 je BBC poročal o operaciji, ki je vključevala Italijo, Grčijo in Turčijo in v kateri je bilo aretiranih 70 ljudi, osumljenih tihotapljenja kitajskih ilegalnih migrantov v Italijo. Migranti so bili prisiljeni v suženjsko delo v nezakonitih kitajskih delavnicah v Italiji. Številne žrtve, ki niso uspele plačati odkupnine, so bile zaprte v delavnicah, ki so jih odkrili v mestih Prato in Firenze (BBC 2005a).

V tem obdobju je bila razkrita tudi bolgarska tihotapska mreža 57 ljudi, ki je prodajala novo rojene otroke italijanskim parom brez otrok za ceno okoli 10.000 evrov. Poleg prodaje dojenčkov so bili obtoženi tudi za ugrabitve, suženjsko delo, sodelovanja pri ilegalnih migracijah in povzročanje spolnih zlorab (BBC 2005b).

V kar triletni policijski operaciji, ki je potekala v Grčiji, Turčiji, Italiji, Franciji in Veliki Britaniji, je bila leta 2005 odkrita ena največjih mednarodnih tihotapskih mrež v Evropi. Aretiranih je bilo 53 ljudi, ki so bili osumljeni storitve kaznivega dejanja tihotapljenja več kot 5.000 ilegalnih migrantov preko Grčije v Italijo in naprej v Španijo ali Veliko Britanijo. Mrežo je vodil iraški Kurd iz Rima, zaslužili pa so več milijonov evrov. Migranti in njihove družine so bili prisiljeni za prihod v Evropo plačati tudi po 15.000 dolarjev. Mreža je imela monopol nad pritokom ljudi predvsem v Veliko Britanijo (BBC 2005c).

V letu 2006 je bila v operaciji »Elvis Bolgarija«, v kateri so sodelovali italijanski, bolgarski, avstrijski in nemški policisti, odkrita kriminalna združba, sestavljena iz večine bolgarskih državljanov, ki so izkoriščali otroke, stare od 8 do 13 let, za kriminalna dejanja žeparstva, kraj torbic in spolnega izkoriščanja. Okoli sto otrok iz Bolgarije so pretihotapili v številne zahodno evropske države. V Italiji, Bolgariji, Nemčiji in Avstriji je bilo aretiranih 41 ljudi, ki so bili poleg obtožb za suženjstvo, obtoženi še za tihotapljenje ilegalnih migrantov, drog in pranja denarja (BBC 2006a).

V operaciji »Suženj« je bilo v mestu Crotone v Kalabriji v letu 2006 aretiranih sedem ljudi. Skupina je ugrabljala ilegalne migrante, večinoma Eritrejce, Sudance in Maročane, katerim so predhodno pomagali zbežati iz centrov za pridržanje, ter nato od njihovih družin zahtevala denar za odkupnino (BBC 2006b).

Ena največjih operacij v letu 2007, imenovana »Harig«, je razkrila organizirano transnacionalno kriminalno združbo in tihotapsko mrežo za tihotapljenje ljudi v Italijo, ki je delovala v mestih Crotone, Milano, Agrigento, Isernia in Cosenza in je bila povezana s tihotapci v Libiji in Egiptu. Odkrite so bile tri celice – sudanska, eritrejska in maroška, ki so bile med seboj povezane vzajemno in ne hierarhično, ter so delovale kot majhne mreže znotraj velike tihotapske mreže. Aretiranih je bilo 33 ljudi. Obtoženi so bili tihotapljenja okoli 2.500 ilegalnih migrantov na Lampedusa, izkoriščanja njihovih težkih psihičnih in fizičnih razmer tako, da so jih silili v suženjski odnos z grožnjami in izsiljevanji. Organizirali so tudi pobege iz centra Sant' Anna v kraju Crotone. V maju 2006 so namenoma sprožili upor in množičen pobeg iz omenjenega centra. Od pobeglih pa so zahtevali plačilo za ponarejene dokumente in prevoz do Milana. Nekatere so nato še ugrabili in od njihovih družin zahtevali denar za odkupnino. Analiza te operacije kaže, da kriminalne mreže nimajo nujno mafijsko hierarhične strukture, temveč so lahko bolj fleksibilne in razdrobljene. So tudi izredno učinkovite in predstavljajo resno grožnjo človekovi varnosti (Coluccello in Massey 2007, 77–89).

V letu 2009 pa je bila v številnih racijah v Italiji, Grčiji, Franciji, Veliki Britaniji in na Nizozemskem odkrita mreža 23 afganistanskih in iraških tihotapcev, ki so bili osumljeni tihotapljenja okoli 2.000 ilegalnih migrantov v Evropo (BBC 2009c).

V eni od preiskav leta 2010 se je izkazalo, da je v krajih Campobasso, Isernia, Milano in Olbia delovala transnacionalna kriminalna skupina, sestavljena iz Italijanov, Poljakov in Romunov, ki so se ukvarjali s tihotapljenjem in izkoriščanjem mladih Romunk za delo v nočnih klubih. Aretiranih je bilo 47 ljudi, večino Romunov, Albancev, Egipčanov in Italijanov. Dobiček te skupine je bil ocenjen na 10 milijonov evrov letno.

Po poročanju italijanskega preiskovalnega urada »Anti-Mafia Investigations Directorate«, ki se bori zoper kriminalne organizacije mafijskega tipa in ostalega organiziranega kriminala, je bilo leta 2009 v Italiji sproženih 212 postopkov za zločine tihotapljenja ljudi. Podatki kažejo na zmerno konstanten trend teh postopkov z več kot 200 primeri letno, večinoma storjenih v velikih mestih in v osrednjem in severnem delu države (European Migration Network 2010).

Italijanske organizirane kriminalne mreže ohranjajo v južni Italiji močno prisotnost in segajo v vse pore družbenega, gospodarskega in političnega življenja. Ena takšnih kriminalnih organizacij je kalabrijska N'dragheta, katere notranja organiziranost temelji na horizontalni mreži krvnih vezi, kar onemogoča policiji infiltracijo v njene vrste. N'dragheta skrbi za dotok ilegalnih afriških migrantov v Kalabrijo, ki odvzemajo že tako slabo plačana delovna mesta domačinom, kar ustvarja napetosti med njimi in lokalnimi prebivalci. Gospodarska kriza je

boleča za celotno Italijo, v Kalabriji in ostali južni Italiji pa je njen učinek še bolj viden (Amerikan Foreign Policy 2010).

Da mafija obvladuje tudi življenja migrantov južni Italiji, so pokazatelj veliki izgredi, ki so se zgodili v Rosarnu v južni Kalabriji 7. januarja 2010, ko sta bila z zračnimi puškami ustreljena dva afriška migranta, ki sta se vračala z dela polju (TIME 2010), kar je sprožilo množične proteste več sto migrantov, ki so se sprevrgli v krvave spopade, v katerih je bilo ranjenih več kot 70 ljudi, vključno z migranti, policijo in domačini. Razbijali so avtomobile, izložbe in nosili napise »Italijani so rasisti«. V resnici je šlo za upor proti lokalni mafiji N'dragheti, ki v celoti nadzoruje kalabrijsko regijo, migrante pa izkorišča za delo v kmetijskem sektorju. Živijo v pravih suženjskih razmerah, v zapuščenih stavbah v okolici mesta in delajo za 20 evrov na dan ali pa še manj. Spopadi so trajali dva dni, lokalne tolpe pa so izvrševale pravi lov na ljudi, jih prete pale ter streljale nanje (The Telegraph 2010). V tej regiji živi okoli 2.500 migrantov. Kakršnokoli neubogljivost ali upiranje kaznujejo s smrtjo. Izginotja migrantov so zelo pogosta. Poljska vlada še vedno išče več sto migrantov, ki so izginili iz neke kmetije v Pugliji leta 2006 (TIME 2010).

Da resnično obstaja povezava med mafijskimi klani N'draghete in ilegalno migracijo, se je pokazalo z uspešno izvedeno akcijo italijanske policije v letu 2010, v kateri je bilo aretiranih 32 Italijanov in 35 Indijcev. Med aretiranimi je bilo več poslovnežev, ki so migrante oskrbovali z legalnimi delovnimi dokumenti. Policija je odkrila, da so indijski prebivalci v Italiji vabili na stotine ljudi iz Indije, da bi se pridružili svojim družinam v Italiji. Dva klana N'draghete pa sta za plačilo od 10.000 do 18.000 evrov zagotavljala delovne pogodbe. Zaslužek mafije pri teh poslih so ocenili na okoli 6 milijonov evrov (People's Daily online 2010).

Italijanske oblasti so vsa leta tolerirale ilegalno migracijo v južni Italiji. Po podatkih sindikatov živi v Italiji v podobnih razmerah kot v Kalabriji še okoli 50.000 migrantov. So popolnoma nezaščiteni in lahka tarča za domačo mafijo. Opozicija in človekoljubne organizacije se strinjajo, da niso problem ilegalni migranti, ki so večinoma prišli zato, da bi si ustvarili lepše življenje, temveč je problem mafija, izkoriščanje, ksenofobija in rasizem. Seveda pa se tudi med migranti najdejo pravi afriški mafijci in kriminalci, ki poslujejo z italijansko mafijo. Vse več kokaina, ki prihaja v Italijo, potuje preko zahodne Afrike in ravno kalabrijska mafija je ena najmočnejših organizacij v Italiji, ki kontrolira večino trgovanja z drogo v Evropi (BBC 2010a). Tudi prvi imigrant, ki mu je uspelo priti v italijanski parlament, Jean Leonard Touadi, doma iz Konga, opozarja na problem organiziranih kriminalnih združb, ki nadzorujejo najmanj tri ali štiri regije na jugu Italije in pravi, da je nemogoče, da vidijo

ljudje priseljence kot varnostno prioriteto pred organiziranim kriminalom. Številni Italijani so na vprašanje, ali vidijo imigracijo v pozitivni ali negativni luči, odgovorili, da je imigracija lahko dobra, dokler migranti delajo in spoštujejo zakon (BBC 2009č).

CNN je v marcu 2011 poročal o zaskrbljenosti nad dejstvom, da lahko organizirane tihotapske mreže izkoristijo nemire v severni Afriki za širitev svoje nezakonite dejavnosti. Tihotapci v takšni napeti situaciji vidijo svojo priložnost. V Tuniziji na primer ne čakajo več na migrante samo v pristaniščih, temveč se pomikajo tudi v notranjost države in iščejo potencialne žrtve ter jim obljublajo lepšo prihodnost (CNN 2011).

V marcu 2011 je časopis La Stampa poročal, da so se pojavili tihotapci tudi v obmejnem italijanskem mestu Ventimiglia na meji s Francijo, saj so zaradi velikega navala tunizijskih migrantov zaslutili priložnost za dober zaslužek. Večina Tunizijcev namreč želi priti v Francijo zaradi jezikovne sorodnosti ali pa družinskih vezi. Tihotapci se pojavljajo na železniški postaji in jim ponujajo za 50 evrov prevoz v Menton, za 100 evrov prevoz do Nice in za 150 evrov prevoz do Marseilla. Pojavljajo pa se že tudi takšni, ki ponujajo prehod čez mejo preko gora. Za pot iz Tunizije do Lampeduse, kamor jih je večina najprej prispela, pa so že morali plačati okoli 1.800 evrov. Do marca 2011 je bilo na tem območju aretiranih že deset tihotapcev (Presseurop 2011).

V januarju 2011 je poročal BBC o uspehu dve letne preiskave Europol in odkritju tolpe, ki je tihotapila večinoma afganistanske migrante v Evropo. V Italiji je bilo aretiranih 26 tihotapcev, ostali so bili aretirani v Franciji in Nemčiji. Skupina je pretihotapila v Evropo vsak mesec okoli 200 migrantov, od teh je bilo petina otrok. Cena za pot do Evrope je bila od 4.600 do 6.600 evrov. Tihotapljenje je potekalo preko Pakistana, Irana, Turčije, Grčije in od tu naprej ali preko Balkana ali Italije v zahodno Evropo, najpogosteje v Veliko Britanijo, Norveško in Švedsko. Tolpa je uporabljala ponarejene evropske identifikacijske dokumente in Hawala sistem za prenos denarnih sredstev. Med njimi pa so bili tudi osumljenci mednarodnega terorizma (BBC 2011a).

4.3.2 Etnični konflikti

Množičen pritek ilegalnih migrantov v Italijo je sprožil v državi številne politične in socialne napetosti. Nestrpnost se je po letu 2007 začela stopnjevati med Romi in desničarskimi skupinami italijanskih državljanov. Povod za številne napade in požige romskih kampov, kot je Casilino 900 v Rimu in še nekatera v okolici Neaplja, je bil umor mlade italijanske ženske.

Zato je bil v letu 2008 na podlagi predloga stranke Severne lige sprejet zakon, po katerem so morali vsi Romi dati prstne odtise. To je sprožilo kritike nasprotnikov, ki so bili mnenja, da vlada izvaja rasistično politiko do Romov in da ni sposobna odkriti vzrokov, ki so pripeljali Rome do kriminalnih dejanj. V Italiji je v letu 2009 živel okoli 600.000 pripadnikov romske skupnosti. BBC je v februarju 2009 poročal, da je v okolici Rima ponovno prišlo do napetosti, ker so bili aretirani štirje Romi zaradi poskusa posilstva mlade Italijanke. Dan kasneje pa je manjša desničarska skupina pretepla skupino Albancev in Romov in povzročila eksplozijo v trgovini, ki je bila v lasti Romunov.

Seveda prihaja tudi do proti-rasističnih shodov, kakršen je bil v septembru 2008, ko so protestirali zaradi smrti mladega migranta iz Burkine Faso, ki ga je lastnik bara, zaradi suma kraje, pretepel do smrti (BBC 2009č).

V letu 2007 je prvič prišlo do večjih napetosti med kitajskimi migranti in domačini v mestu Prato, ki je eno od znanih tekstilnih središč poleg Rima, Neaplja, Milana in še nekaterih drugih. Sem prihaja vse več kitajskih delavcev, ki se zaposlujejo pretežno v tekstilnih tovarnah, ki jih ustanovljajo in vodijo kitajski državljani. Večina jih je prišlo iz mesta Wenzhou, južno od Šanghaja (provinca Zhejiang) tako, da so jih pretihotapile kriminalne združbe ali pa kot turisti, ki se po izteku dovoljenja za bivanje niso vrnili domov. Velik pritok kitajskih imigrantskih delavcev je dramatično vplival na delavski trg in tekstilno industrijo v celotni Italiji. Na tisoče Kitajcev je pripravljeno delati za dva evra na uro v delavnicah, ki za italijansko modno industrijo dan in noč ustvarjajo oblačila. Te delavnice predstavljajo nelojalno konkurenco domači tekstilni industriji, saj migranti ne plačujejo davkov, ogrožena pa so tudi delovna mesta domačinov, zaradi česar se Italijani upravičeno čutijo ogrožene. Desetina tradicionalnih tekstilnih podjetij v mestu Prato je v tem času propadlo in vsak deseti italijanski delavec je izgubil službo. Kitajska skupnost pa je takrat štela že 25.000 ljudi, kar je predstavljalo 15 % mestne populacije. Ocenjeno je bilo, da vsaj tretjina kitajskih migrantov živi v Italiji ilegalno. Po uradnih statističnih podatkih za leto 2007 je bilo v državi okoli 114.000 kitajskih migrantov, vendar pa je resnična številka verjetno še veliko večja (BBC 2007b).

V aprilu istega leta pa je BBC poročal o izgredih okoli 110 kitajskih trgovcev v kitajski četrti Milana, ker je bila neka Kitajka kaznovana zaradi prometnega prekrška in prevoza nezakonitih dobrin. V izgredih, ki so trajali ves dan, je bilo ranjenih deset policistov. Protestniki pa so vzklikali, da oblasti izvajajo nad njimi rasno diskriminacijo (BBC 2007a).

4.3.3 Možnost širjenja terorizma

Kriminal, droge, tihotapljenje ljudi in orožja so najbolj znana sredstva, ki zagotavljajo obstoj terorističnim celicam. Sodelovanje med teroristi in kriminalnimi združbami ustvarja priložnost za prikrito gibanje teroristov, ki pogosto izrabljajo tokove ilegalnih migracij. Migriranje teroristov in rekrutov ima poseben pomen za globalni jihadizem¹⁸, saj omogoča spreobračanje razočaranih in obupanih posameznikov v radikalizirane ekstremiste, ki so zmožni izvrševanja vsakršnih terorističnih dejanj. Omogoča pa tudi pošiljanje le-teh v ciljne države z namenom izvajanja napadov (Townsend in Mili 2008).

Številni ujeti pripadniki terorističnih celic v Italiji, ki so bili večinoma ilegalni migranti, dokazujejo, da ta nevarnost še kako obstaja: Sami Ben Khemais (ilegalni migrant v Italiji) – voditelj teroristične celice v severni Italiji, načrtoval je napade s kemičnim orožjem; Slah Ben Hedi Jilani Sassi (ilegalni migrant v Italiji), ki se je pridružil Al Kaidi v Afganistanu (sedaj je v Guantanamu); Kemal Morchidi (tunizijski migrant v Italiji), rekrutiran s strani Al Kaide in je umrl leta 2003 v samomorilskem napadu na bagdadski hotel Al Rashid v Iraku; Habbib Waddani Said (tunizijski migrant v Italiji), Al Kaidin operativec iz Milana, ki je prav tako umrl v samomorilskem napadu v Iraku (Vermaat 2009).

V letih od 2005 do 2010 je italijanska policija odkrila in aretirala številne pripadnike različnih terorističnih celic, ki so delovale v Italiji in bile povezane z mednarodnim terorizmom in tihotapljenjem ljudi. Tako je bilo v januarju 2005 aretiranih štirinajst ljudi, osumljenih tihotapljenja na tisoče ilegalnih migrantov iz severne Afrike. Skupina je bila povezana s tihotapsko mrežo, ki je delovala v Egiptu, Libiji in južni Italiji. V mestu Crotone je bilo izdanih 29 izvršilnih nalogov zoper osumljence, ki naj bi organizirali najmanj 25 potovanj s čolni in pretihotapili okoli 3.000 ljudi v Italijo, predvsem na Lampeduso. Večina tihotapev je bilo Egipčanov in Sudancev. Na podlagi prisluškovanj telefonskim pogovorom pa je bilo ugotovljeno, da so bili nekateri tihotapci tudi v stikih z Al Kaido (BBC 2005č).

V istem letu je na milanskem sodišču potekal proces proti petim Tunizijcem, obtoženih mednarodnega terorizma, sodelovanja pri ilegalni migraciji in ponarejanja dokumentov. Bili naj bi člani sunitske islamistične skupine Ansar al-Islam, ki ima sedež v Iraku in je povezana z Al Kaido. Zaradi pomanjkanja dokazov so bili kaznovani samo za ponarejanje dokumentov in ilegalno migracijo, za kar so dobili 2,5 do 4,5 let zapora (BBC 2005d).

¹⁸ Jihadizem ali jihadistično gibanje je izraz, ki označuje prenovljen pogled na oboroženi jihad v radikalnem islamističnem fundamentalizmu in se je pojavilo v 60. letih 20. stoletja (Wikipedia 2011i).

V letu 2006 so med policijsko racijo v Neaplju, Milanu in Marseillu aretirali enajst ljudi, večinoma Alžircev, pripadnikov teroristične skupine Al-Qaeda in the Islamic Maghreb. Osumljeni so bili ponarejanja dokumentov in tihotapljenja ilegalnih migrantov ter dajanja pomoči pri financiranju terorizma (BBC 2006c).

Terorističnega delovanja je bila v letu 2007 obtožena tudi skupina desetih ljudi iz Milana, na čelu z islamističnim klerikom, ki je maševal v mošeji v Milanu. Vsi naj bi spodbujali džihad, iskali potencialne kandidate za samomorilske napade v Afganistanu in Iraku, ponarejali denar, dokumente in pomagali ilegalnim migrantom priti v Italijo. V mošeji v Perugiji pa so v raciji v začetku leta odkrili tudi šolo za teroriste (BBC 2007c).

Tudi v letu 2008 so potekale številne aretacije pripadnikov terorističnih skupin po vsej Italiji. Veliko ilegalnih migrantov odkrije policija ob legitimiranju tujcev, ki potujejo po Italiji. Tako so v avgustu 2008 blizu mesta Perugia v regiji Umbrija aretirali osem islamističnih duhovnikov, ki niso imeli dovoljenj za bivanje (BBC 2005e). V maju je bilo v Milanu aretiranih 19 Tunizijcev zaradi trgovine z drogo in sodelovanja pri mednarodnem terorizmu. Dobiček od prodaje drog je bil namenjen financiranju terorističnih aktivnosti in rekrutiranju borcev v Italiji. V juniju in juliju je bilo aretiranih 40 pripadnikov tamilskih tigrov iz Šri Lanke, od tega jih je 28 delovalo v Neaplju, ostali pa v Palermu, Bologni, Genovi in Rimu. Vsi naj bi dobiček od prodaje drog namenjali za financiranje teroristične skupine v Šri Lanki. V avgustu je bilo v okolici Bologne aretiranih 5 islamističnih fundamentalistov (Maročan in štirje Tunizijci), ki naj bi pošiljali denar bosanskim skupinam, povezanim s terorističnimi organizacijami v Afganistanu in Iraku. Prav tako v avgustu je bil v severno italijanskem mestu Varese na zahtevo Maroka aretirani imam, ki naj bi rekrutiral borce in zbiral denar za teroristično organizacijo GICM. V novembru je v severnih regijah Italije in Toskane potekala preiskava domov in kulturnih centrov prepovedane maroške islamistične skupine Al Adl Wal Ihassan (Justice and Charity), ki se zavzema za ustanovitev islamistične maroške države z vladavino šeriatskega prava. 11 oseb je bilo aretiranih zaradi povezav z mednarodnim terorizmom. Ob koncu leta 2008 sta bila v okolici Milana aretirana tudi dva Maročana, obtožena, da sta načrtovala napad na glavno katedralo v Milanu, na karabinjersko postajo in migracijsko pisarno. Bila sta simpatizerja Al Kaide in nezadovoljna zaradi udejstvovanja Italije v afganistanski vojni (U. S. Department of State 2008).

V maju 2009 sta bila v Italiji pridržana dva francoska državljana – Bassam Ayacji, 63 letni v Siriji rojeni imam in 34 letni Raphael Gendron, ki sta sodelovala pri tihotapljenju ilegalnih migrantov iz Grčije v Italijo, zaradi česar sta bila že enkrat prej priprta v Bariju. Pri ponovni

aretaciji sta bila obtožena načrtovanja terorističnih napadov in gverilskih akcij v Evropi. Ena od tarč naj bi bilo letališče Charles de Gaulle v Parizu. Identificirana sta bila kot dva vodilna moža za komunikacijo med Al Kaido in Evropo. Ob aretaciji sta imela pri sebi orožje in eksploziv ter dokumente, ki naj bi omenjali napade v Franciji in Veliki Britaniji. Vzpostavila sta tudi mrežo za rekrutiranje in usposabljanje borcev, ki so se bili pripravljene boriti v Afganistanu in Iraku (BBC 2009d).

V aprilu 2009 so v Benetkah preiskovali skupino severnoafričanov skupaj z imamom iz mesta Caserta, ki naj bi nadzoroval mrežo in zagotavljal skrivališče, denar in ponarejene dokumente migrantom, ki so potovali preko Italije v druge evropske države. Junija istega leta so na Siciliji aretirali tunizijskega državljan, zoper katerega je bil že v letu 2006 izdan nalog za aretacijo zaradi načrtovanja terorističnega napada na cerkev San Petronio v Bologni in na milansko podzemno železnico. V novembru je bil izveden neuspešen samomorilski napad na vojašnico Santa Barbara v Milanu, ki ga je izvedel libijski državljan Mohamed Game skupaj s še dvema pomočnikoma. Delovali naj bi samostojno, spodbude pa naj bi dobili na propagandnih straneh Al Kaide na spletu. V novembru sta bila v skupni akciji indijskih obveščevalnih služb in italijanske policije v Brescii aretirana dva Pakistanca, ki naj bi bila povezana s terorističnim napadom v novembru 2008 v Bombaju. V obdobju od 2006 do 2008 naj bi bilo z njuno pomočjo preko Hawala sistema preneseno v Pakistan okoli 550.000 dolarjev, kot pomoč pri izvedbi napada. Njuna aretacija je potrdila obstoj teroristične mreže v severnoitalijanski regiji Lombardiji (U. S. Department of State 2009)

Prisotnost posameznikov povezanih s terorizmom je bila opazna tudi v letu 2010. V februarju je bilo v Benetkah in Modeni aretiranih dvanajst turških državljanov in en Italijan, ki so bili obtoženi novačenja in usposabljanja posameznikov za Kurdsko delavsko stranko PKK. V juliju je bilo obtoženih 15 ljudi, maroške, tunizijske in alžirske narodnosti, ki naj bi preko svoje celice v Milanu rekrutirali somišljenike in samomorilske bombaše, ter jih pošiljali v Irak in Afganistan. V oktobru pa je bil v Neaplju aretiran Alžirec, zoper katerega je bil razpisan evropski nalog za aretacijo. Opazili so, da je po prihodu v Italijo obiskal dve mošeji v Neaplju, ob aretaciji pa je imel pri sebi tudi material za izdelavo bombe (U. S. Department of State 2010).

5 GRČIJA KOT CILJNA DRŽAVA ILEGALNIH MIGRANTOV

5.1 Poti vstopa ilegalnih migrantov v Grčijo

Ilegalni migranti poskušajo vstopiti v Grčijo iz različnih smeri po kopnem in po morju. Za nekatere je Grčija ciljna država, za mnoge pa samo tranzitna, saj od tu največkrat nadaljujejo pot po morju do Italije ali pa po Balkanski poti¹⁹ v druge države EU.

Vzhodno mediteranska pot je v letu 2010 beležila največji pritek ilegalnih migrantov v Grčijo. Kopenska pot prečka grško-turško mejo, ki v dolžini 256 km poteka skoraj v celoti po reki Evros. Le na dolžini 12,5 km, pri krajih Nea Vyssa in Orestiada, v severozahodnem delu Trakije, poteka meja nekoliko zahodneje od reke, kar pomeni, da lahko migranti prečkajo reko po mostu na turški strani in nato kopensko mejo na grški, kar je lažje. Področje je močno poraslo z gozdom in ravno ta del meje je v letu 2010 postal najbolj oblegan. Vzrokov je več. Prvi je ta, da so se razširile govorice, da so bile mine na mejnem območju deaktivirane oziroma, da so minska polja bolje označena. Drug razlog je bil, da so Frontexove sile v Sredozemskem in Egejskem morju začele izvajati strožji nadzor, kar je sprožilo preusmeritev tokov afriških in azijskih migrantov na grško-turško kopensko mejo. Tretji razlog pa je bila cena, saj so tihotapci računali takrat od 600 do 1200 evrov za prečkanje mejnega prehoda Orestiada, za pot po morju pa okoli 7.000 evrov. Morska pot pa poteka iz večjih pristanišč v Turčiji, kot so Istanbul, Izmir, Didim, Dikili in Mersin, od koder potujejo migranti na bližnje grške otoke, kot so Lesbos, Rodos, Kreta, Chios in Samos (Alexander 2010).

Tudi poti iz Afrike in Azije se navezujejo na vzhodno mediteransko pot. Migranti iz vzhodno afriških držav poskušajo s čolni preko Sredozemskega morja priti do grških otokov ali pa v turška pristanišča, kjer se po navadi nastanijo v starih skladiščih ali razpadajočih stanovanjih in čakajo na nadaljevanje poti. Med tem časom, kar lahko traja tudi do dve leti, delajo kot slabo plačani delavci v lokalnih turističnih in industrijskih podjetjih. Arabci vstopajo v Turčijo večinoma preko turško-sirske meje, Azijci pa preko iransko-turške meje, saj državi nimata urejenega vizumskega režima in je tako pretok ljudi iz Irana v Turčijo povsem neoviran (RIEAS 2008). Afričani izkoriščajo poceni letalske prevoze in lahko pridobljive turške vize za pot iz Nigerije v Turčijo (Frontex 2010a), saj nizko cenovni prevozniki

¹⁹ Balkanska pot je pot, po kateri prihaja heroin za evropske trge in se v Turčiji razdeli na tri veje. Južna pot poteka preko Turčije, Grčije, Albanije in Italije. Centralna pot poteka preko Turčije, Bolgarije, Makedonije, Srbije, Črne gore, BIH, Hrvaške, Slovenije in gre nato ali v Italijo ali v Avstrijo. Severna pot pa poteka od Turčije preko Bolgarije in Romunije do Madžarske in nato naprej ali v Avstrijo in Nemčijo, ali v Češko in Poljsko (Balkananalysis.com 2011).

ponujajo poceni lete iz severne Afrike v Istanbul. Migranti, ki vstopijo na grška tla, sploh ne bežijo več pred policijo, ampak se javijo v centrih za pridržanje, kjer jih identificirajo in jim izročijo ukaz o trideset dnevem izgonu iz države. Grške oblasti pa ne morejo zavrniti tistih, ki se ne izjasnijo, iz katere države prihajajo in tudi ne tistih, ki prihajajo iz držav, kjer divja vojna ali nasilje, kot sta Afganistan in Somalija (Ta Nea Online 2010a).

Tretja pot pa poteka preko albanske, makedonske ali bolgarske meje. Albanci so po letu 1990 večinoma vstopali v Grčijo peš preko slabo varovane albansko-grške gorske meje. Druga pot pa vodila preko Jonskega morja na otok Krf ali pa na severozahodno grško obalo (Maroukis 2008). Danes uporabljajo albanski ilegalni migranti večinoma neposredno kopensko pot proti Grčiji, nekateri pa tudi tranzitno pot čez Makedonijo. Ko vstopijo v Makedonijo, jih lokalne skupine privedejo v bližino meje z Grčijo na območje mestne občine Gevgelija, kjer jih nastanijo v manjših hotelih. Za vstop v Grčijo uporabljajo mejni prehod Bogorodica-Evzoni. Veliko migrantov pa prečka grško-makedonsko mejo tudi v Pelagonijski regiji, v manjši meri pa tudi v Gevgelijsko Dojranski regiji (Frontex 2011c).

5.2 Statistični podatki in nacionalna sestava ilegalnih migrantov v Grčiji

Po padcu komunističnih režimov v Evropi se je število ilegalnih vstopov v Grčijo močno povečalo, še zlasti iz sosednjih severnih držav. Prihajali so predvsem Albanci, Bolgari, Ukrajinci, Gruzijci in drugi vzhodnoevropejci. Medtem ko je prihod ilegalnih migrantov iz Afrike, južne Azije in Bližnjega vzhoda znatno narasel šele po letu 2008. Ti danes predstavljajo okoli polovico letnega pritoka ilegalnih migrantov, druga polovica pa vstopa v glavnem iz ene same države in to iz Albanije (RIEAS 2010a).

V Grčiji ni zanesljivih ocen glede števila imigrantov. Po ocenah RIEAS (Research Institute for European and American Studies) naj bi bilo v letu 2007 okoli 546.000 ilegalnih migrantov. Ker je Grčija doživela vrhunec prihodov migrantov po letu 2007, je število ilegalnih migrantov danes verjetno bistveno večje. Po ocenah nekdanjega direktorja grške obveščevalne službe Ioannisa Korandisa naj bi bilo v letu 2009 v državi okoli 1,8 milijona priseljencev. Od teh pa naj bi bilo kar 1,2 milijona ilegalnih, kar je predstavljalo od 15 % do 18 % vse grške populacije (RIEAS 2010b). Po podatkih grške policije je bilo leta 2005 zaradi ilegalnega vstopa ali prebivanja aretiranih 66.351 oseb, v letu 2006 se je to število povečalo za 44 % (na 95.239), v letu 2007 za 18 % (na 112.364) in leta 2008 doseglo število 146.337, kar je za 30,2 % več kot leta 2007. Leta 2009 je sledilo zmanjšanje (na 126.145), še vedno pa

je bilo med aretiranimi več kot polovico Albancev. V letu 2010 je število aretiranih ponovno naraslo (na 132.524), vendar pa ni doseglo vrhunca iz leta 2008 (RIEAS 2010b).

Od celotnega števila aretiranih v letu 2010 jih je 50.175 prišlo iz Albanije (37,9 %), 28.299 iz Afganistana, 8.830 iz Pakistana, 7.561 iz Palestine, 7.336 iz Alžirije, 6.525 iz Somalije, 4.968 iz Iraka, 3.264 iz Bangladeša, 1.645 iz Maroka, 1.628 iz Eritreje, 1.456 iz Gruzije, 1.133 iz Irana, preostalih 9.704 pa iz drugih držav.

Na grško-turški kopenski meji (območje Evrosa) jih je leta 2010 vstopilo 47.088 (35,5 %), na grško-albanski meji 33.979, na grško-turški morski meji 6.204, na otokih so jih aretirali 2.444, na meji z Makedonijo 5.589 in 983 na meji z Bolgarijo. Preostalih 40.237 aretacij pa je bilo opravljenih na drugih območjih Grčije.

Za 158 % pa se je povečalo število deportiranih ali repatriiranih oseb med letoma 2009 in 2010. V letu 2009 so jih zabeležili 20.342, v letu 2010 pa kar 52.469 (Enet Eleftherotypis 2011).

Značilno za leto 2010 je, da se je od marca 2010 migracijski tok afro-azijskih migrantov preusmeril na grško-turško kopensko mejo, predvsem zaradi poostrelega nadzora na morju s strani posebnih enot Frontexa. V septembru in oktobru leta 2010 je tako vsak dan mejo prestopilo že od 150 do 350 migrantov, kar je pomenilo več kot 350 % povečanje v primerjavi z enakim obdobjem leta 2009. Zato je 4. novembra 2010 na odseku meje med Nea Vyssa in Orestiada, začela delovati posebna specialna skupina evropskih sil za hitro posredovanje - Rapid Border Intervention Team (Rabit), ki je uspela do konca decembra zmanjšati število ilegalnih prečkanj na samo 60 poskusov dnevno (RIEAS 2010c).

Nacionalna sestava migrantov se je v preteklih tridesetih letih močno spreminjala. V devetdesetih letih se je začel množičen dotok imigrantske populacije iz Albanije zaradi bližine in lahke dostopnosti, zgodovinske povezanosti in potrebe po delovni sili. Migracija iz Albanije je cirkularna, ekonomska in ima močan sezonski značaj. Moški se zaposlujejo v gradbeništvu, ženske pa kot gospodinjske pomočnice. Danes predstavljajo albanski migranti največjo skupnost v državi, ki obsega 65 % celotne imigrantske populacije v Grčiji. Na drugem in četrtem mestu so bili do leta 2007 Bolgari in Romuni (le-ti so z vstopom v EU pridobili legalen status), na tretjem mestu pa so bili Ukrajinci.

V 21. stoletju se je začela nacionalna sestava nezakonitih migrantov v Grčiji spreminjati, saj so na deležu začeli pridobivati migranti iz Azije, Afrike in držav srednjega vzhoda (Thanos 2008). Že od leta 2008 dalje je opazen velik porast migrantov iz Afganistana, Pakistana, Somalije in Iraka. Afganistanski migranti izhajajo po navadi iz srednjega sloja in imajo doma

nek vir zaslužka ter jih privlačijo predvsem boljše plače v EU. Veliko jih ima že vzpostavljene vezi tako glede nastanitve kot zaposlitve. Navadno Grčija za njih ni končna destinacija in večina jih želi priti v Veliko Britanijo (Frontex 2010b).

Na vzhodno mediteranski poti je bilo med migranti, ki so jih zajeli ob prečkanju meje, opaziti največ Afganistancev, Palestincev in Somalcev. Pri tem je treba opozoriti na pojav dajanja lažnih izjav o nacionalnosti, saj se migranti, ki prihajajo iz Magreba, pogosto predstavljajo kot Somalci, medtem ko azijski migranti navajajo, da so Afganistanci ali Palestinci. Delež slednjih se je začel povečevati predvsem po letu 2009 (Frontex 2010a).

5.3 Ilegalna migracija v Grčiji kot grožnja varnosti

Nekontroliran pritok ilegalnih migrantov predstavlja za Grčijo asimetrično grožnjo tako za varnost državljanov kot nacionalno varnost države. Povečuje se število različnih kriminalnih dejanj, kot so ulične tatvine, oboroženi ropi, vlomi in kraje, posilstva, ulični spopadi, ponarejanje, tihotapljenje in podkupovanje. Za državo pomeni priseljevanje veliko ekonomsko in socialno breme, obstaja pa tudi grožnja javnemu zdravju. Kot nacionalno varnostni problem lahko ilegalna migracija skozi demografsko sestavo destabilizira socialno kohezijo prebivalstva, sproža strah in sovražno razpoloženje, spodbuja etnične konflikte, omogoča širjenje organiziranega kriminala in terorizma.

Po podatkih grške policije za leto 2008 so bili tujci (v večini primerov imigranti) odgovorni za večino resnih kriminalnih dejanj v državi. Njihov delež med vsemi aretiranimi za uboje je predstavljal 42 %, za posilstva 43 %, za kraje in vlome 45 % in za rope 51 % (RIEAS 2009). Pravi kriminalni val je Grčijo zajel sredi leta 2009 skupaj z gospodarsko krizo in tujci so bili odgovorni za 50 % kriminalnih dejanj. Ocenjujejo, da se je v tem času zgodilo dnevno 216 vlomov po vsej državi. Oboroženi ropi so se povečali za 42,6 % v primerjavi z letom 2008. Fizični napadi na pešce z namenom ropanja so se povečali za 83 %, ropi supermarketov in trgovin pa za 100 %. Porasel je ulični kriminal, še posebno ropi in tatvine pešcev na javnih mestih (denarnice, verižice z vratu, mobilni telefoni) ter ropi domov. 75 % vseh ropov se je zgodilo v Solunu in Atenah. Povečali so se tudi ropi bank, javnih agencij, supermarketov in bencinskih postaj. Napadalci so bili najpogosteje oboroženi z avtomatskimi puškami, pištolami in ročnimi bombami. V tovrstnih kriminalnih dejanjih so Albanci navadno angažirani pri dejanjih, kjer prihaja do ostrejših spopadov, Romuni so specializirani za sleparstvo in prevare na bankomatih, Bolgari pa za tihotapljenje ljudi in nezakonite posvojitve (Tomaras 2010).

V letu 2010 so bili tujci odgovorni že za 65 % kriminalnih dejanj. Vsako leto pa je aretiranih približno 2.500 Albancev zaradi ropov, kraj in vlomov. Samo v zadnjem tednu marca 2010 je bilo v Atenah storjenih 145 oboroženih ropov (za primerjavo: leta 1980 je bilo v celem letu zabeleženih samo 80 ropov). Do dramatičnega porasta kriminala je prišlo tudi v drugih delih države, še posebno v osrednji grški regiji Tesaliji. V prvih šestih mesecih leta 2010 se je v tej regiji stopnja kriminalnih dejanj povišala kar za 90 %. Podobni trendi so bili opazni tudi v regijah: Ahaja, Korint, Mesinija, Beocija, Solun in na Kreti (Balkananalysis 2011a). Ilegalna migracija je tudi vzrok za povečevanje kriminalnih dejanj med grškimi uradniki. Februarja 2009 se je zaradi korupcije znašlo pod preiskavo kar petnajst mestnih občin v Atiki. Osumljeni so bili izdajanja ponarejenih dovoljenj za prebivanje ilegalnim migrantom, za kar so računali od 2500 do 3000 evrov (Kolovos 2009). V novembru 2010 pa je časopis Ethnos poročal, da je bilo v zadnjih desetih letih iz mestnih občin ukradenih na deset tisoče zakonitih dovoljenj za prebivanje, ki se prodajajo ilegalnim imigrantom za 3000 do 5000 evrov na izvod (Ethnos 2010).

Velik varnostni izziv za Grčijo pa pomeni nastajanje getov in t. i. »no-go areas«²⁰, ki nastajajo predvsem v večjih mestih (Atene, Solun in Patras). Danes že četrtna atenskega mestnega jedra velja za nevarno območje, tako za prebivalce kot za policijo. Nasilni oboroženi spopadi se pojavljajo že sredi dneva le nekaj ulic stran od grškega parlamenta. Do poslabšanja varnostnih razmer je prišlo relativno hitro v zadnjih petih letih. Vsakodnevni izgrede, kriminal in etnični spopadi so zelo pogosti. Prebivalci getov so organizirani v tekmujoče tolpe, ki kontrolirajo svoja območja. V Atenah imajo Arabci vpliv v območju Metaxourgeio v bližini glavne železniške postaje Larisa Station, medtem ko se Pakistanske in Bangladeške skupine zbirajo na območju ulic Menadrou in Sofokleous. Afganistanci in nekateri Arabci so aktivni v območju Panteleimonas Agios, medtem ko nezakonite dejavnosti v okolici Fylis Street kontrolirajo somalijske in alžirske skupine. Kurdske skupine so večinoma dejavne na območju okoli železniške postaje Victoria, Nigerijci pa se zadržujejo v območju Areos Park. Že dlje časa prisotne gruzijske skupine so aktivne na območju Mitopoleos Street. V številnih drugih predelih Aten pa se imigrantske skupine tudi poslovno in lokacijsko povezujejo (Balkananalysis 2011a).

Ilegalni migranti, ki životarijo v barakarskih naseljih na obrobjih mest ali v prenatrpanih zapuščenih stavbah, so odgovorni za povzročanje higienskih težav in razvoj bolezni, kot je

²⁰ No-go area ali no-go zone je območje nad katerim oblast v državi ni zmožna zagotavljati nadzora, varnosti in spoštovanja zakonov (Wikipedia 2011f).

tuberkuloza, ki je bila že skoraj iztrebljena in se je sedaj znova pojavila. Po podatkih raziskav zdravstvenih ustanov 18,6 % pacientov med imigranti, ki so okuženi s hepatitisom, prihaja iz Albanije. Okuženost z virusom HIV pa je 11,9 % (Kolovos 2009).

5.3.1 Širjenje organiziranega kriminala

Število organiziranih kriminalnih združb se je v Grčiji v zadnjem desetletju močno povečalo, k čemur so med drugim pripomogli množični prihodi ilegalnih migrantov in tudi gospodarska kriza. Grčija je vstopna država pri tranzitu nezakonitih drog, orožja in drugega tihotapskega blaga. Preko nje poteka južna veja Balkanske poti, po kateri se tihotapi heroin iz Afganistana v Evropo. Večina trgovine s tihotapskimi izdelki je pod nadzorom določenih etničnih skupin. Kitajci so vključeni v nezakonito trgovino z oblačili, Gruzijci s tobakom, Nigerijci so poznani po tihotapljenju piratskih zgoščenk, Pakistanci in migranti iz Bangladeša prodajajo različne druge ponarejene izdelke, migranti iz Iraka pa trgujejo z ukradenim zlatom, ki jim ga zagotavljajo maroški in alžirski roparji. Močno je razširjena tudi industrija ponarejanja potnih dokumentov. V februaru 2011 je grška policija odkrila okoli 500 ponarejenih potnih listov in ukradenih uradnih žigov. To vzbuja skrb, saj se s takšnimi dokumenti oskrbujejo teroristične skupine, ki pogosto potrebujejo več virov lažnih identifikacij za svoja mednarodna potovanja (Balkananalysis 2011a).

Organizirane tihotapske mreže so zelo dobro organizirane tudi za tihotapljenje ljudi. Podobne so nekaterim mafijskih organizacijam in migrantom ponujajo urnik potovanja in kontakte na vmesnih postajah. Dostikrat so povezane s potovalnimi agencijami, s katerimi se dogovorijo o potovalnih paketih, vključno z zagotovitvijo viz. Pojavljajo se tudi zlorabe agencij za zaposlovanje, pomorskih agencij in lažne poroke. Tihotapske mreže po navadi sodelujejo z neformalnimi mrežami lokalnih prebivalcev, ki prevzemajo odgovornost za različne dele poti (npr. za prečkanje meje z Irakom, Sirijo ali Iranom; za transport do Istanbula; za transport od Istanbula do Egejske obale ali samo za prečkanje morja in vstop v Grčijo). Za te mreže veljajo notranji odnosi zaupanja, narodnostne, etnične ali družinske vezi. Velikokrat se zgodi, da morajo migranti tudi delati za tihotapsko mrežo, da si zaslužijo dovolj denarja za nadaljevanje poti. Grčija namreč za mnoge ni končna destinacija (Clandestino 2008).

Podatki grške policije o aretiranih tihotapcih migrantov kažejo, da je v letu 2010 prišlo do trikratnega povečanja aretacij v primerjavi z letom 2009. Tako so v letu 2009 aretirali skupaj 303 tihotapce ljudi, med katerimi je bilo na prvih petih mestih 129 Grkov, 47 Romunov, 43 Bolgarov, 31 Albancev in 15 Rusov. V zadnjih devetih mesecih leta 2010 pa so skupaj

aretirali 924 tihotapcev ljudi, med katerimi je bilo 299 Albancev, 156 Grkov, 70 Iračanov, 59 Turkov in 52 Bolgarov (Hellenic Police 2011).

Grški organi oblasti ocenjujejo, da je v državi trenutno 1,5 milijona kosov strelnega orožja, vendar pa število lovskega orožja ne presega 300.000, kar pomeni, da je ostalo orožje v nezakoniti lasti. Ocenjujejo tudi, da je trenutno okoli 300 tolp vpletenih v trgovino z orožjem. Glavne točke vstopa orožja v Grčijo so na grško-albanski meji in na južni obali Krete. Samo na območju Atike naj bi bilo okoli 100.000 kosov orožja v lasti državljanov. Da se mnogi počutijo ogrožene, priča podatek, da je bilo na tem območju v preteklih letih izdano kar 5.000 dovoljenj za orožje za osebno zaščito, predvsem politikom, poslovnežem, novinarjem in drugim, ki se bojijo, da bi bili lahko tarče oboroženih napadov. Na črnem trgu so cene orožja zelo različne. Na primer češka pištola CZ stane od 1.000 do 2.000 evrov, medtem ko avstrijski Glock 17 stane tudi do 2.500 evrov, italijanska Baretta pa se trenutno prodaja za okoli 800 do 1.000 evrov. Cenejše so ruska Tokarev (samo 500 do 600 evrov) in Magnum .357, ki stane 500 evrov. Te cene veljajo za že uporabljene »dirty« pištole, medtem ko »clean« pištole lahko stanejo tudi do štirikrat več. Črni trg za orožje obstaja v mnogih območjih Aten, na primer v osrednjem, imenovanem Omonoia Square in v regiji Liosia v severozahodnem delu mesta (Balkananalysis 2011a).

Ljudje, ki so vpleteni v trgovino z orožjem, so v večini primerov vključeni tudi v trgovino z drogami, v izsiljevanja in oborožene rope. Trgovina z drogo predstavlja velik problem v Grčiji. Po podatkih zaupnega policijskega poročila deluje v Grčiji 42 kriminalnih organizacij iz Albanije. Okoli 3.000 albanskih kriminalcev sodeluje pri transportiranju in distribuciji marihuane in heroina (RIEAS 2010č).

Za tihotapljenje heroina v državo so v 97 % odgovorne albanske kriminalne skupine. Večina heroina prihaja iz Afganistana in Pakistana preko Irana in Turčije ali preko Bolgarije, medtem ko marihuana prihaja večinoma iz Albanije. Okoli 70 % vse zasežene marihuane je albanskega izvora. V zadnjih petnajstih letih se je število smrtnih žrtev zaradi prevelikega odmerka mamil povečalo za 1.800 odstotkov in večina žrtev je starih od osemnajst do petintrideset let (Balkananalysis 2011a). Ocenjujejo, da je danes v Grčiji 80.000 zasvojenec s heroinom in amfetamini in vsak na dan porabi od 40 do 50 evrov. Število uživalcev marihuane se ocenjuje na 150.000 do 200.000, ki dnevno porabijo nekaj 10 evrov. Vsi ti ustvarjajo velik promet za ta nezakoniti trg trgovine z drogami (Balkananalysis 2011b).

Marca 2011 je bilo izdanih 217 nalogov za aretacijo osumljencev več skupin organiziranega kriminala. Obtožbe so se nanašale na povzročitev devetnajstih umorov, pranje denarja,

dajanje sumljivih posojil, trgovino z ljudmi, trgovino z orožjem in izsiljevanje s prisilno zaščito. Med aretiranimi so bili grški državljani in tujci, vključno z Albanci, Bolgari, Gruzijci, Arabci, Iranci in Romuni. Zaslugek teh skupin se ocenjuje na okoli deset milijonov evrov na leto (Balkananalysis 2011a).

Balkananalysis v svojem varnostnem poročilu iz leta 2011 navaja, da živi približno 100.000 ilegalnih migrantov v okoli 150 večjih in slabo vzdrževanih stavbah v središču Aten (med Patisision Avenue in Metaxourgeio Street ter v bližini Omonia Square in Larisa Station). Stavbe so si prilastili vodje organiziranih skupin, ki pretihotapljenim ilegalnim migrantom ponujajo zatočišče ter jim dnevno računajo za najem od dva do pet evrov. Mreže trgovine z ljudmi ne vodijo samo Grki, ampak tudi Albanci, Sirci, Egipčani in Nigerijci. Preprost izračun nam pokaže, da t. i. »slum lordi« dnevno zaslužijo od 200.000 do 500.000 evrov. Drug vir njihovega prihodka pa je še delež od prodaje drog in prostitucije.

V centru Aten obstaja tudi več kot sto podjetij, ki se ukvarjajo z denarnimi transakcijami. Ocenjujejo, da jih je okoli 30 % v rokah priseljencev, ki so prišli v Grčijo v zadnjih petnajstih letih. Za pošiljanje denarja v druge države pa imigranti pogosto uporabljajo tudi Hawala sistem ali druge načine neformalnega prenosa denarja (Balkananalysis 2011b).

5.3.2 Etnični konflikti

Ni presenetljivo, da se med velikim številom ilegalnih migrantov, ki pripadajo različnim etničnim in verskim skupinam in živijo v nemogočih življenjskih razmerah v središču večjih mest, pojavljajo vsakodnevne napetosti in tudi etnični spopadi. Treba je opozoriti, da so bile v maju 2009 Atene priča prvemu incidentu »spopada civilizacij«, kot so ga poimenovali nekateri mediji. Več kot sto muslimanskih priseljencev se je dva dni spopadalo s policijo in domačini, ker je neki policist med preiskovalno akcijo raztrgal Koran. Ulice v mestnem centru so se spremenile v pravo bojišče. Pri tem je bila uničena avtobusna postaja, pet trgovin, ena banka in petinsedemdeset avtomobilov. Aretiranih je bilo šestintrideset migrantov, sedem migrantov in sedem policistov pa je bilo ranjenih (RIEAS 2010b).

V juniju 2010 je v centru Aten blizu Omnia Square prišlo do spopadov med skupinami migrantov iz jugovzhodne Azije. Sodelovalo je okoli dvesto ljudi, ki so bili oboroženi s hladnim orožjem. Štirje so bili aretirani, dvanajst pa je bilo ranjenih. Približno sto migrantov iz Afganistana in Bangladeša pa se je dan kasneje ponovno spopadlo na istem prostoru. Obmetavali so se s kamenjem, uporabili pa so tudi železne palice in nože. Aretiranih je bilo deset udeležencev (RIEAS 2010d).

Po poročanju časopisa Kathimerini je v septembru 2010 na območju Agios Panteleimon Square v Atenah prihajalo do vsakodnevnih spopadov med domačini in migranti. Ponoči so vladale prave vojne razmere. Grki in Albanci so hoteli pregnati Azijce in Afričane iz tega območja. Spopadali so se z noži in palicami ter uničevali avtomobile in trgovine. Med domačini se je širil strah, jeza in sovraštvo zaradi politične brezbriznosti oblasti, ki ni pravočasno ukrepala (Kathimerini 2010).

Tudi časopis New York Times je v decembru 2010 poročal o vse več spopadih migrantov v Atenah. Konec oktobra je prišlo do spopadov med desničarskimi ekstremisti in muslimani v mestu. Zaprli so vrata neke začasne mošeje in vanjo metali zažigalne bombe. Ranjeni so bili štirje verniki. V zadnjih dveh letih so spopadi v zanemarjenih predelih Aten, kjer prevladujejo imigrantske skupnosti, zelo pogosti. V novembru 2010 se je na tisoče muslimanov zbralo na trgih v Atenah, saj so imeli verski festival. Desničarske skupine so se odzvale s protesti in policija je morala posredovati s solzivcem. Ponekod pa so desničarske skupine same začele izvajati nadzor nad območji, ker so bili mnenja, da policija ne opravlja svojega dela. Na lokalnih volitvah v novembru 2010 je desničarska stranka Chrysi Avyi (Golden Dawn) dobila sedež v mestnem svetu v Atenah s 5,3 % glasov. V nekaterih predelih z velikimi imigrantskimi skupnostmi pa celo 20 % glasov. Skupina ima močno podporo pri delavskem razredu tako v Atenah kot drugje po državi, saj trdijo, da migranti izčrpavajo grško ekonomijo (Kitsantonis 2010).

Do resnih napetosti prihaja tudi v drugih večjih mestih posebno v pristaniščih. Večji izgredi so se zgodili 5. julija 2010 v Patrasu, ker je romski priseljenc z nožem poškodoval migranta iz Somalije. To je privedlo do spopadov afriških migrantov in romunskih Romov. Čez nekaj ur pa so se spopadle še skupine Afganistancev in Palestincev. Dvajset ljudi je bilo aretiranih, dvanajst pa ranjenih. (Ta Nea Online 2010b).

V decembru 2010 so v Patrasu izbruhnili ponovni izgredi. Spopadlo se je več sto migrantov različnih etničnih skupin. Najprej so se spopadli Afganistanci in Palestinci, ker naj bi prvi računali za vstop na svoje območje v pristanišču po 5 evrov. Pozneje pa so se v spopad vključili še migranti iz Afrike in Azije (The Best News 2010). Tudi pristanišče Igoumenitsa blizu albanske meje je bilo v zadnjih mesecih leta 2010 prizorišče več spopadov med ilegalnimi migranti različnih narodnosti in domačini. V enem od takšnih spopadov so se Iračani in Afganistanci borili med seboj zato, da bi si pridobili boljšo lokacijo, od koder bi imeli nadzor nad vkrcavanjem ilegalnih migrantov na ladje za Italijo (Kathimerini 2011).

7. septembra 2010 se je v mestu Manolada (okrožje Ilias Country - 54 km jugozahodno od Patrasa) skupina Afganistancev spopadla s skupino migrantov iz Bangladeša. Vzrok spopada

je bil boj za prevlado nad območjem. Udeleženi so bili tudi Grki. Precej ljudi je bilo ranjenih, deset pa aretiranih. (To Vima 2010a).

5.3.3 Možnost širjenja terorizma

Grčija in ZDA tesno sodelujeta v boju proti terorizmu. Poročilo State Departmenta iz leta 2009 opozarja, da je Grčija glavna vstopna točka za ilegalne migrante, ki prihajajo z Bližnjega vzhoda in južne Azije in da zato obstaja velika verjetnost, da bi teroristi izrabili Grčijo kot tranzitno pot za vstop v Evropo ali ZDA. S povečanjem števila nezakonitih migrantov iz muslimanskih držav, v katerih je radikalni islam v vzponu, narašča tudi bazen potencialnih rekrutov. Po podatkih časopisa Kathimerini narašča tudi število neuradnih mošej v Grčiji (izvzemši Trakijo, kjer živijo domači muslimani). V letu 2009 je bilo 68 neuradnih mošej, v letu 2010 pa že 75. Triindvajset so jih ustanovili imigranti iz Pakistana, petnajst pa imigranti iz Bangladeša. Obstajajo tudi indici, da narašča število muslimanskih ekstremistov, ki prihajajo v Grčijo z nezakonito migracijo (RIEAS 2010b).

V Grčiji vlada tudi strah, da bi v prihodnosti lahko prišlo do združitve albanskih nacionalistov in islamističnih fundamentalistov. Okoli 70 % Albancev je muslimanov in 70,5 % jih podpira idejo o oblikovanju Velike Albanije, v okvir katere bi se priključil severozahodni del Grčije v regiji Epir imenovan Cameria. Velika prisotnost Albancev v Grčiji bi albanskim nacionalistom omogočila lažje rekrutiranje borcev za »osvoboditev Camerie«. Združitev obeh ekstremističnih skupin bi bila koristna za obe strani. Albanski nacionalisti bi pridobili več podpore pri promoviranju svojih ciljev, tako pri financiranju kot oboroževanju, pa tudi možnost, da bi se mudžahedinske skupine borile na albanski strani. Islamski fundamentalisti pa bi pridobili še eno oporišče v Evropi (po BIH in Kosovu). Jasen znak, da bi lahko do takšnega scenarija prišlo tudi v realnosti, so podatki o ljudeh, ki jim je policija prisluškovala leta 2004 zaradi olimpijskih iger v Atenah. Prisluškovali so 425 osumljencem, od katerih je bilo 65 osumljenih sodelovanja pri organiziranem kriminalu (30 Grkov, 35 tujcev), 14 je bilo anarhistov, preostalih 346 pa je bilo osumljenih zaradi nacionalno varnostnih razlogov, bolj natančno: 112 je bilo Pakistancev, 70 Iračanov in 34 Arabcev. Vsi so bili osumljeni povezav z mednarodnim terorizmom, 105 Albancev pa je bilo osumljenih sodelovanja z Albansko narodno vojsko (Albanian National Army) glede problema Cameria, medtem ko je bilo iz Makedonije 13 osumljencev (RIEAS 2010b).

V septembru 2005 je bil na grško-turški meji aretiran Maročan Anwar Mazrar, eden vodilnih operativcev Al Kaide v Evropi. Bil je obtožen organiziranja več bombnih napadov v Maroku.

Ugotovili so, da je nameraval nekaj časa ostati v Grčiji kot nezakoniti priseljenelec in vzpostaviti logistično bazo ter nato priti v Italijo, kjer bi izvedel dva bombna napada. Po njegovi aretaciji so grški varnostni organi poostriili nadzor nad muslimanskimi skupnostmi v državi in okrepili sodelovanje z obveščevalnimi in varnostnimi organi ZDA, Francije, Italije in Velike Britanije.

V letu 2005 je bil odmeven dogodek ugrabitev 28 Pakistancev. Ugrabili naj bi jih grški obveščevalni agenti v Atenah s sodelovanjem agentov britanske obveščevalne službe MI6. Primer naj bi bil povezan z bombnim napadom 7. julija 2005 v Londonu. Sledi so kazale na to, da naj bi bili pakistanski migranti povezani preko SMS sporočil s teroristično celico, odgovorno za bombni napad. Čeprav je minilo že šest let od dogodka, grškim in britanskim preiskovalcem še ni uspelo dokazati sodelovanja pakistanskih migrantov pri tem dejanju (Michaletos 2011).

Julija 2009 je bil aretiran iraški državljani Abu Sanjat, ko je poskušal s skupino ilegalnih migrantov iz Turčije vstopiti v Grčijo. Njegova aretacija je bila plod sodelovanja grških in ameriških varnostno obveščevalnih služb. Bil je eden ključnih mož Al Kaide v Iraku in je želel razširiti mrežo v Evropo. Imel je ponarejene dokumente in se je izdajal za palestinskega begunca, ki bi zaprosil za azil v Grčiji (Michaletos 2011).

Časopis *Corriere della Sera* je v oktobru 2009 poročal, da je libanonska ekstremistična islamistična skupina Fatah Al Islam pridobila oporišče v Grčiji in vzpostavila logistično bazo. Člani skupine so vstopili v Grčijo s ponarejenimi dokumenti, z namenom opravljati teroristične akcije tako v Grčiji kot v Evropi. Njihovi glavni cilji so bili: transportni zračni promet, vladne stavbe in kraji simbolične vrednosti. Skupina je bila ustanovljena leta 2006. Vodil jo je Mohamed Musa, ki se je izkazal kot načrtovalec napadov na poveljstvo obveščevalne službe v Damasku leta 2008. Nekateri od članov skupine so ostali v Grčiji, drugi pa so odšli naprej v Evropo. Eden od njih, Sirijec Abu Adnan, je že dalj časa živel v Grčiji in je pomagal vzpostaviti mrežo in kontakte. Po njegovem je bila Grčija, zaradi politične nestabilnosti, idealna država za vzpostavitev njihove baze (Guido 2009).

Wikileaks je ob razkritju ameriških diplomatskih depeš razkril, da se je ameriški ambasador v Atenah sestel z grškimi uradniki v zvezi s problemom ilegalnih migrantov. Opozoril je na obstoj pakistanskih mrež, ki tihotapijo migrante v državo in za katere ZDA sumijo, da so povezani z radikalnimi islamističnimi skupinami v jugovzhodni Evropi (Crethi Plethi 2011).

Tudi ob koncu leta 2010 so grške in evropske obveščevalne službe izrazile zaskrbljenost, saj so med nezakonitimi migranti identificirale ljudi, ki so bili osumljeni sodelovanja z islamističnimi terorističnimi skupinami (To Vima 2010b).

Da teroristi resnično lahko vstopajo v državo skupaj z ilegalnimi migranti, je dokaz tudi primer zajetja 20 ekstremistov, ki jim je uspelo pobegniti iz kampa v Libanonu. Preko Sirije, Turčije, Grčije ali Bolgarije so s pomočjo združb za tihotapljenje ilegalnih migrantov, ki jih vodijo Turki, poskušali priti v države zahodne Evrope. Pri sebi so imeli lažne dokumente. Ujeti pa so bili v skupni akciji bolgarskih in grških varnostnih organov (Michaletos 2011).

6 PRIMERJALNA ANALIZA OGROŽANJA VARNOSTI

Množični premiki prebivalstva preko meja vplivajo na varnost na treh ravneh: na nacionalni ravni tranzitne države in države gostiteljice zaznavajo mednarodne migracije kot grožnjo njihovi gospodarski blaginji, javnemu redu, kulturnim in religijskim vrednotam ter politični stabilnosti. V odnosu med državami migracije strmijo k oblikovanju napetosti, ki obremenjujejo bilateralne odnose ter tako vplivajo na regionalno in mednarodno stabilnost. Neurejeni migracijski tokovi pa močno vplivajo tudi na varnost posameznika ter dostojanstvo migrantov in beguncev, kar lahko posledično iz njih naredi nepredvidljive akterje v mednarodnih odnosih (Kopač 2007, 191–192). Nobena država tudi ni imuna na ilegalne aktivnosti, ki spremljajo migracije, saj je nemogoče ustvariti hermetično zaprte meje tako zaradi finančnih in tehničnih omejitev, pa tudi zaradi mednarodnega sodelovanja in razvoja odpiranja družb. Luknjo med odpiranjem meja in nezmožnostjo popolne mejne kontrole pa lahko s pridom izkoriščajo različni subjekti kriminalnih aktivnosti, kot so tihotapci dobrin, orožja, drog in ljudi, trgovci z belim blagom, kriminalci in teroristi, vključeni v mednarodne kriminalne ali teroristične aktivnosti (Prezelj in Gaber 2005, 1).

Prvi velik problem, s katerim so se v preteklih letih, pa tudi danes morale spopasti vse tri države je množičen in nenaden naval prihoda ilegalnih migrantov v zelo kratkem časovnem obdobju. V Španiji se je to zgodilo v letu 2006, ko je prišlo na Kanarske otoke več kot 31.000 ilegalnih migrantov, Grčija se je morala s tem pojavom spopasti v letu 2010 na svoji kopenski meji s Turčijo, kjer jih je vstopilo več kot 47.000, v letošnjem letu pa je zaradi arabske vstaje v severni Afriki tak množičen naval doživela Italija, ki je zabeležila že preko 41.000 prihodov samo na Lampeduso.

Nekateri migranti za svoj vstop v območje EU uporabljajo ponarejene potne liste in osebne izkaznice. Grožnja notranji varnosti držav lahko predstavljajo tisti, ki jih ne morejo identificirati, saj lahko na ta način prikrijejo svojo kriminalno ali teroristično preteklost. V

Grčiji je opazno povečanje števila tistih, ki se izdajajo, da prihajajo iz Palestine, Somalije ali Afganistana, da bi tako lažje pridobili azil. Ekonomska kriza je zmanjšala mobilnost nezakonitih migrantov, hkrati pa je povzročila povečanje fenomena nezakonitega prebivanja. V vseh treh državah je opazno povečanje števila tistih, ki prekoračijo dovoljenje za bivanje, saj največkrat vstopijo kot turisti in se po preteku zakonitega roka ne vrnejo več domov in tistih, ki si v zakonitem roku ne obnovijo dovoljenja za prebivanje. Ta pojav je značilen predvsem za Španijo, zaradi prepočasnega reševanja vlog, vendar je obravnavan kot nekaj povsem normalnega (Frontex 2010a). V Italiji pa se pojav nezakonitega bivanja šteje kot kriminalno dejanje, zaradi česar je zagrožena zaporna kazen. Španija tako od vseh evropskih držav beleži največ nezakonitega prebivanja med migranti (Frontex 2010č).

Pri iskanju podatkov o kriminaliteti v zvezi z ilegalno migracijo sem naletel na precej težav, saj za Italijo in Španijo uradnih podatkov skoraj ni na razpolago, še posebno ne najnovejših. Kljub temu sem ugotovil, da je kriminal v vseh treh državah v porastu, še posebno pa je prisoten tam, kjer je večja koncentracija migrantov. V Grčiji so se v letu 2009 za 100 % povečali vlomi v supermarkete v primerjavi z letom 2008, napadi na pešce pa za 83 %. Oboroženi ropi so se povečali za 42,6 %. Porasel je predvsem ulični kriminal ter ropi domov. 75 % vseh ropov se je zgodilo v Solunu in Atenah. V celoti so bili tujci v letu 2009 odgovorni kar za 50 % kriminalnih dejanj, v letu 2010 pa že za 65 % (Tomaras 2010). Zaskrbljujoč pa je podatek, da se je kriminal začel širiti tudi v regije, ki do sedaj niso bile tako izpostavljene, kot je na primer Tesalija, kjer se je v prvih šestih mesecih 2010 stopnja različnih kriminalnih dejanj povišala kar za 90 % (Balkananalysis 2011a).

Podatki za Italijo kažejo na prezastopanost tako legalnih kot ilegalnih migrantov med vsemi posamezniki obtoženih storitve določenih tipov kaznivih dejanj. Odvisno od kaznivega dejanja je viden širok razpon zastopanosti migrantov glede na celotno število storilcev kaznivih dejanj. V letu 2006 je bilo tako za različne vrste kriminalnih dejanj obtoženih približno 100.000 migrantov, od tega naj bi bilo večina ilegalnih. Zastopanost migrantov pri uličnih krajah in žeparstvu je bila v tem času okoli 70 %, med ilegalnimi migranti pa 80 %. Za umore je bilo obtoženih 32 % migrantov, medtem ko se je delež pri bančnih ropih gibal od 3 do 6 %. Opazno pa je tudi, da so bili migranti med žrtvami ubojev v večini, in sicer je njihov delež predstavljal 21,4 % vseh žrtev ubojev (Fasani 2008). Raziskave javnega mnenja za leto 2010 pa kažejo, da kar 56 % Italijanov ocenjuje, da so migranti krivi za povečano stopnjo kriminala v državi (Transatlantic Trends 2010).

Glede povečevanja stopnje kriminala v Španiji zaradi prisotnosti migrantov uradni podatki niso na razpolago. Lahko pa sklepamo na obstoj tega problema, saj je španska policija ustanovila posebno enoto za izgon tujcev, ki so povezani s kriminalnimi dejanji, nasiljem in terorizmom. V letu 2010 je bilo tako deportiranih 8.196 tujcev, preganjanih zaradi kriminalnih dejanj, v letu 2008 pa je bilo takšnih deportacij 5.564, kar predstavlja povečanje za 47,3 % (La Cerca 2011). Izgredi, kakršni so se zgodili v El Ejidu leta 2000, so prvič javno pokazali na nezadovoljstvo ljudi glede priseljencev, povezanih s kriminalom in nakazali na varnostni problem, ki se bo pojavil v prihodnosti ob nadaljnjem povečanju priseljevanja. To se je uresničilo leta 2007 v predmestju Madridu, ko je prišlo do večdnevnih nasilnih izgrediv.

Skupna značilnost v vseh treh državah je, da so se zaradi navedenih problemov okrepile domače ekstremistične desničarske skupine ali politične stranke, ki javno izražajo svoje nasprotovanje in celo sovražnost do priseljencev, istočasno pa spodbujajo napetosti in spopade. V Grčiji je ena takšnih Chrysi Avyi, ki je dobila celo sedež v atenskem mestnem svetu, v Italiji sta takšni Severna liga in Alleanza Nazionale, v Španiji, zlasti v Kataloniji pa stranka Plataforma per Catalunya, ki je po zadnjih volitvah postala pomembna politična stranka v tej regiji.

Pri proučevanju varnostne razsežnosti ilegalnih migracij sem opazil pojav t. i. getoizacije, ki je v Grčiji značilen predvsem za Atene, pa tudi Solun in Patras. V zadnjih nekaj letih so se začela takšna območja ustvarjati tudi v katalonski in madridski regiji v Španiji. Pojav getov je zaskrbljujoč predvsem z vidika osebne varnosti državljanov, ki se ne počutijo več varne in so se že začeli iz teh območij izseljevati. V Atenah obstajajo predeli mesta, kjer tudi policija ni več varna. Območja so osnovana na podlagi etnične pripadnosti, nadzorujejo pa jih tolpe, ki si lastijo pravico do opravljanja določenih nezakonitih aktivnosti. Največkrat gre za trgovanje z drogo, orožjem in belim blagom. V Italiji pa je opazen pojav nastajanja revnih predmestnih območij, ki spominjajo na slume, v katerih prebivajo tako domačini kot priseljenci v zelo slabih življenjskih razmerah. Značilna so za predmestja mest v južni Italiji, kjer pa nadzor nad vsemi aktivnostmi opravljajo mafijske kriminalne organizacije, ki so vpletene v vse pore družbenega, političnega in gospodarskega življenja.

Zaradi množičnega ilegalnega priseljevanja je v vseh treh državah prisotna tudi zdravstvena ogroženost prebivalstva. Le-ta je še posebej problematična med priseljenci, ki živijo v neurejenih življenjskih razmerah. Med njimi je veliko okuženih z virusom HIV, hepatitisom

in tuberkulozo. V Španiji se odstotek okuženih z virusom HIV med migranti giblje od 4 do 15 %, v Grčiji pa okoli 12 %, medtem ko jih je skoraj 17 % okuženih s hepatitisom. Večina slednjih prihaja iz Albanije. Je pa Španija edina od teh treh držav, kjer imajo ilegalni migranti, ki so prijavljeni v Padronu, zastoj zdravstveno oskrbo. Povsod pa se soočajo s problemom prenatrpanosti zbirnih centrov in posledično slabih higienskih razmer, kar predstavlja še dodatno nevarnost za širjenje okužb.

Velik varnostni izziv, s katerim se morajo soočiti vse tri države, je pojav organiziranega kriminala, s svojimi posledicami, ki jih vnaša v prostor, kjer deluje. Ilegalno priseljevanje navadno spremlja izredno dobro organizirano omrežje mednarodnih tihotapcev z razvejano logistično podporo, od novačenja migrantov v domovini, ponarejanja dokumentov, do njihovega transporta in ilegalne zaposlitve. Pomemben segment v migracijskih tokovih je tudi trgovina z belim blagom (Kopač 2007, 195–198). Ilegalni migranti, ki vstopajo v državo s pomočjo tihotapcev, so nezmožni najti legalno zaposlitev. Morajo si poiskati ilegalno (pogosto so prisiljeni v prostitucijo in kriminal) in posledično prispevajo k razvoju sive ekonomije. Tihotapljenje je močno povezano z drugimi tipi kriminala, kot so: izogibanje davčnim in uvoznim dajatvam, podkupovanje javnih uradnikov, trgovina z ljudmi in organi, prostitucija, terorizem in pranje denarja. Denar od prodaje drog se uporablja za nakup orožja. Enaki kanali, po katerih tihotapijo ljudi, drogo in orožje, so pogosto uporabljeni v obeh smereh in vključujejo tudi denar, zaslužen od teh aktivnosti. Organizirane kriminalne skupine pri teh aktivnostih navadno sodelujejo z lokalnimi strokovnjaki na terenu (Prezelj in Gaber 2005, 6).

Pri proučevanju ogrožanja varnosti s strani organiziranega kriminala v Španiji, Italiji in Grčiji sem ugotovil, da so vse tri države glavne tranzitne države predvsem za tihotapljenje drog, ljudi, orožja, cigaret in drugih dobrin v območje EU. V obdobju od 2009 do 2010 je bilo kar 85 % vseh tihotapcev ljudi v EU aretiranih v Italiji, Grčiji, Španiji in Franciji. V vseh treh državah je tudi opazen trend, da domačini predstavljajo okoli tretjino vseh tihotapcev. V Italiji se ta odstotek giblje okoli 42 %, v Grčiji 22 % in v Španiji okoli 30 %. Grčija je edina država v Evropi, kjer število tujih tihotapcev (Albanci) presega število domačinov (Frontex 2010c).

Heroin, kokain, marihuana in sintetične droge so glavni produkti globalne industrije z narkotiki. Konstantno se jih tihotapi iz področij proizvodnje v območja porabe pogosto po enakih poteh, kot se tihotapi ljudi (Prezelj in Gaber 2005, 10).

Trgovino s heroinom v Grčiji vodijo v 97 % Albanci (Balkananalysis 2011a). Pretihotapijo ga iz območij Zlatega polmeseca (Afganistan, Pakistan) in Zlatega trikotnika (Mjanmar, Tajska,

Laos) (Prezelj in Gaber 2005, 10). Druga najpomembnejša droga pa je marihuana, ki je v 70 % albanskega izvora (Balkananalysis 2011a). Kokain tihotapijo v Španijo predvsem kolumbijski karteli, medtem ko trgovino s heroinom vodi turška mafija skupaj z N'dragheto in Camorro. Marihuano tihotapijo predvsem maroške kriminalne združbe, ki za distribucijo uporabljajo predvsem afriške migrante, medtem ko za distribucijo heroina v državi skrbijo Romi. V Italiji vodijo trgovino z drogo domače mafijske organizacije, ki so povezane tudi z nigerijskimi in albanskimi kriminalnimi združbami. Nigerijske kriminalne združbe, ki so prisotne v vseh treh državah, se poleg trgovine s kokainom, ukvarjajo tudi z ugrabitvami in tihotapljenjem nigerijskih žensk z namenom prisilne prostitucije.

Velik varnostni problem, ki ga sprožajo množične migracije pa predstavlja tudi grožnja z možnostjo širjenja terorizma, saj obstaja verjetnost, da bi se med ilegalne migrante pomešali tudi teroristi in bi tako lažje prikrili svojo kriminalno preteklost ali teroristično identiteto. V obdobju od 2005 do 2010 so bili odkriti številni primeri posameznikov, ki jim je uspelo na tak način vstopiti na ozemlje omenjenih držav, kjer so poskušali vzpostaviti logistične baze za svoje nadaljnje delovanje ali pa začeti z rekrutiranjem potencialnih teroristov. Vsi aretirani so bili člani Al Kaide ali drugih ekstremističnih terorističnih organizacij, ki so bile prav tako povezane z Al Kaido. V Italiji zasledimo člane organizacij Al Kaide, AQIM, Ansar al-Islam, GICM, pa tudi prepovedane maroške islamistične skupine Al Adl Wal Ihassan (Justice and Charity) in Tamilskih tigrov. V Španiji delujejo predvsem pripadniki AQIM, GICM, pa tudi člani teroristične organizacije Tehrik-e-Taliban Pakistan, v Grčiji pa večinoma pripadniki Al Kaide. Člani teh skupin so večinoma vstopili v državo kot ilegalni migranti z namenom opravljanja terorističnih aktivnosti v teh državah ali pa drugje po Evropi. Značilnost terorističnih celic je, da se dodatno financirajo skozi različne kriminalne dejavnosti in tudi zato predstavljajo veliko grožnjo nacionalni varnosti. V južnem delu Španije sta opazna zelo močna pojava prisotnosti širjenja radikalnih islamističnih idej in rekrutiranja somišljenikov med veliko muslimansko imigrantsko skupnostjo, medtem ko sta v Italiji in Grčiji ta pojava nekoliko manj izrazita. Med muslimansko skupnostjo v Španiji prevladujejo Maročani in Alžirci, ki zavračajo evropske vrednote in zahtevajo uvedbo šeriatske prava in svojih šol. Številni sledijo doktrini Takfir in soglašajo z zahtevami po vzpostavitvi panislamističnega kalifata. Obstajajo celo dokazi o delovanju t. i. šeriatskih tribunalov za kaznovanje tistih, ki se ne podrejajo muslimanskim običajem. Poleg tega poteka v španskih mestih z močno prisotnostjo muslimanskih priseljencev proces reislamizacije in marsikje obstajata že dve

vzporedni družbi. Ta pojav v Italiji in Grčiji še ni prisoten. Povsod pa obstajajo zahteve po gradnji mošej in število neuradnih mošej se v vseh treh državah povečuje.

7 SKLEP IN VERIFIKACIJA HIPOTEZ

Množične migracije odpirajo v prizadetih državah novo varnostno dimenzijo, saj nenaden in nenadzorovan prihod migrantov v državo prinaša s seboj nešteto izzivov, ki pomenijo za vsako državo veliko breme. Pri tem se postavlja na prvo mesto zlasti varnostni vidik pojava množičnih migracij, ki je zaskrbljujoč še posebno zaradi svoje množičnosti in nepredvidljivosti, v smislu spremljajočih groženj, kot so povečana stopnja kriminala, nasilja, organiziranega kriminala, etničnih konfliktov in tudi možnosti širjenja terorizma.

Na podlagi primerjalne analize ogrožanja varnosti s strani ilegalnih migracij v Španiji, Italiji in Grčiji sem prišel do naslednjih ugotovitev:

- Španija, Italija in Grčija so zaradi svoje geografske lege (bližina afriške obale, relativno lahek dostop in možnost nadaljevanja poti v druge države EU) najbolj izpostavljene množičnemu priseljevanju v Sredozemlju. Vse tri države predstavljajo vstopne točke v območje EU. Za večino migrantov niso ciljne države, ampak tranzitne. V zadnjih petih letih so se morale vse tri države soočiti z nenadnim, množičnim in nenadzorovanim pritokom ilegalnih migrantov v državo, kar ob izbruhu gospodarske krize predstavlja za njih še dodatno ekonomsko in socialno breme,
- večina ilegalnih migrantov poskuša vstopiti v državo na prikrit način s pomočjo tihotapcev. Večina nima osebnih dokumentov z namenom, da jih ne bi mogli identificirati in poslati nazaj v državo izvora,
- v vseh treh državah je opazen trend naraščanja tistih, ki so vstopili zakonito in se po preteku dovoljenja za bivanje niso vrnili domov,
- med ilegalnimi migranti se povečuje delež mladoletnih oseb, otrok brez spremstva in žensk,
- stopnja brezposelnosti med migranti je veliko večja, kot med domačim prebivalstvom. Še posebno velika je med ilegalnimi migranti, k čemur je pripomogla gospodarska kriza, saj je večina migrantov zaposlenih v gradbenem in kmetijskem sektorju, ki ga je kriza najbolj prizadela,

- vse tri države se soočajo s povečano stopnjo kriminala v območjih, ki so izpostavljena priseljevanju. Migranti so prisotni predvsem pri izvajanju določenih vrst kriminalnih dejanj (žeparstvo, ulični napadi, pretepi, tatvine, ropi, vlomi v avtomobile, hiše, trgovine)
- v vseh treh državah delujejo organizirane transnacionalne kriminalne združbe, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi, tihotapljenjem drog, orožja in drugih prepovedanih dobrin. Ilegalne migrante pa izkoriščajo za namene prostitucije, prisilnega dela ali izvajanje drugih kriminalnih dejanj,
- v Grčiji in Španiji je opazen pojav nastajanja getov in tolp na etnični podlagi. Zaradi neprestanih izgrediv in napetosti se domačini iz teh območij izseljujejo. V južni Italiji getov ni opaziti, obstajajo pa revna predmestna območja, kjer nadzor nad aktivnostmi izvaja lokalna mafija,
- v vseh treh državah je opazen vzpon desničarskih skupin in strank, ki javno nasprotujejo imigraciji, sodelujejo pri izgrediv in spopadih, spodbujajo rasizem in ksenofobijo,
- v vseh treh državah se soočajo s prenatrpanostjo zbirnih centrov za migrante, zaradi česar pogosto prihaja do napetosti, uporov in pobegov,
- med migranti iz afriških držav jih je veliko okuženih z virusom HIV, tuberkulozo, hepatitisom ali rumeno mrzlico, kar predstavlja veliko zdravstveno ogroženost tudi za domače prebivalstvo.

Na podlagi zgoraj navedenih spoznanj lahko potrdim svojo prvo hipotezo, ki pravi, da **v Španiji, Italiji in Grčiji množičen pritok ilegalnih migrantov ogroža varnost državljanov.**

Španija, Italija in Grčija se morajo zaradi neprestanih pritokov ilegalnih migrantov v državo, soočati tudi z nevarnostjo terorističnega ogrožanja varnosti. Na podlagi zbranih podatkov o prisotnosti terorističnih organizacij, dejavnosti le-teh v obravnavanih državah in posameznikih (večinoma ilegalnih migrantih), ki so jih aretirali na ozemljih omenjenih držav lahko trdim, da so vse tri države zelo izpostavljene nevarnosti terorističnih aktivnosti na svojih tleh. Ugotovil sem, da:

- so bili v obdobju ob 2005 do 2010 v vseh treh državah odkriti številni primeri posameznikov, ki jim je uspelo vstopiti v državo kot ilegalni migranti,
- med ujetimi pripadniki terorističnih organizacij so bili pogosto takšni, ki so v državo vstopili skupaj z ilegalnimi migranti, si nato poskušali pridobiti ponarejene dokumente in nadaljevati z izvajanjem terorističnih aktivnosti v drugih evropskih državah,

- v obravnavanih državah je večina teroristov poskušalo vzpostaviti logistične baze za svoje nadaljnje delovanje,
- člani terorističnih organizacij so zbirali finančna sredstva tudi z opravljanjem različnih kriminalnih aktivnosti (tihotapljenje drog, orožja, ilegalnih migrantov, ponarejanje dokumentov),
- pri novačenju potencialnih teroristov člani terorističnih organizacij izkoriščajo težak ekonomski in socialni položaj migrantov, s tem pa njihovo ranljivost in dovzetnost za radikalne ekstremistične ideje,
- obtožbe aretiranih teroristov so se v večini primerov nanašale na: tihotapljenje ljudi, ponarejanje dokumentov, novačenje, zbiranje in dajanje finančne pomoči teroristom, trgovanje z drogo, rekrutiranje, pošiljanje samomorilcev v Irak in Afganistan, posedovanje orožja in eksplozivnih sredstev ter materialov za izdelavo bomb, načrtovanje in tudi izvrševanje terorističnih napadov, sodelovanje pri mednarodnem terorizmu.

Na podlagi navedenih ugotovitev lahko potrdim tudi svojo drugo hipotezo, ki pravi, da **teroristi izrabljajo ilegalne migracije v Španiji, Italiji in Grčiji za svoj prikrit vstop v območje EU, ilegalne migrante pa za novačenje, rekrutiranje in izvajanje različnih terorističnih aktivnosti.**

8 LITERATURA

1. Al Jazeera. 2011. *People and Power - The Nigerian Connection*. Dostopno prek: <http://english.aljazeera.net/programmes/peopleandpower/2011/08/201189141348631784.html> (14. junij 2011).
2. Alexander, Harriet. 2010. Fortress Europe's busiest frontier is awash with illegal immigrants - despite mines, forest and razorwire. *The Telegraph*, 4. december. Dostopno prek: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/greece/8181331/Fortress-Europes-busiest-frontier-is-awash-with-illegal-immigrants-despite-mines-forest-and-razorwire.html> (15. avgust 2011).

3. Alhambra de Granada. 2011. *Historical introduction*. Dostopno prek: <http://www.alhambradegranada.org/en/info/historicalintroduction.asp> (25. julij 2011).
4. American Foreign Policy. 2010. *Mob Rule: How to Reduce immigrant Tensions in Italy*. Dostopno prek: <http://afpprinceton.com/2010/03/mob-rule-how-to-reduce-immigrant-tensions-in-italy/> (25. julij 2011).
5. Amoruso, David. 2008. *Organized Crime Gangs Invade Spain*. Dostopno prek: <http://gangstersinc.ning.com/profiles/blogs/organized-crime-gangs-invade> (18. junij 2011).
6. --- 2011. *Spain: Sunny beaches and lots of organized crime*. Dostopno prek: <http://gangstersinc.ning.com/profiles/blogs/spain-sunny-beaches-and-lots-of-organized-crime> (15. julija 2011).
7. Aveditor. 2011. *In Spain Jihadi Immigration brings riots on the Streets*. Dostopno prek: <http://aveditor.wordpress.com/2011/01/19/in-spain-jihadi-immigration-brings-riots-on-the-streets/> (16. julij 2011).
8. Balkanalysis. 2011a. *Organized Crime in Greece: statistics, Trends and Police Countermeasures in 2011*. Dostopno prek: <http://www.balkananalysis.com/greece/2011/05/15/organized-crime-in-greece-statistics-trends-and-police-countermeasures-in-2011-2/> (15. avgust 2011).
9. --- 2011b. *Special Security Report: Illegal Immigration in greece and Domestic Security*. Dostopno prek: <http://www.balkananalysis.com/greece/2011/06/11/special-security-report-illegal-immigration-in-greece-and-domestic-security/> (30. avgust 2011).
10. BBC. 2000. Spain struggles with race riots, 8. februar. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/635092.stm> (22. avgust 2011).
11. --- 2005a. Raids target Chinese 'slave' gang, 27. maj. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4588393.stm> (30. avgust 2011).

12. --- 2005b. Italy arrests 'human traffickers', 21. junij. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4114388.stm> (30. avgust 2011).
13. --- 2005c. People smuggling network smashed, 15. december. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4530970.stm> (30. avgust 2011).
14. --- 2005č. Italy arrests 'people smugglers', 20. januar. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4191781.stm> (30. avgust 2011).
15. --- 2005d. Terror suspects cleared in Italy, 9. maj. Dostopno prek: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4530395.stm (30. avgust 2011).
16. --- 2005e. Italy expels Muslim 'preachers', 2. avgust. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4740253.stm> (30. avgust 2011).
17. --- 2006a. European police foil traffickers, 29. maj. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/5026920.stm> (30. avgust 2011).
18. --- 2006b. Italy busts 'migrant kidnap gang', 6. december. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/6213980.stm> (30. avgust 2011).
19. --- 2006c. Terror raids in France and Italy, 19. april. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4921848.stm> (30. avgust 2011).
20. --- 2006č. Spanish police rescue hostage boy, 9. junij. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/5063150.stm> (19. julij 2011).
21. --- 2007a. Milan police in Chinatown clash, 13. april. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/6550725.stm> (30. avgust 2011).
22. --- 2007b. Italy struggles with Chinese migrants, 2. avgust. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/6926181.stm> (30. avgust 2011).

23. --- 2007c. Italy imam guilty of terror links, 20. december. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7155030.stm> (30. avgust 2011).
24. --- 2007č. Key Facts: Africa to Europe migration, 2. julij. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/6228236.stm> (12. julij 2011).
25. --- 2008a. Italian police swoop on migrants, 15. maj. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7402602.stm> (30. avgust 2011).
26. --- 2008b. Migrants risk all from Libyan port, 29. september. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/7632429.stm> (30. avgust 2011).
27. --- 2009a. Italy migrant revolt sparks blaze, 19. februar. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7898773.stm> (30. avgust 2011).
28. --- 2009b. Roman police find sewer children, 4. april. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7983880.stm> (30. avgust 2011).
29. --- 2009c. Traffickers targeted in EU raids, 17. november. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8364933.stm> (30. avgust 2011).
30. --- 2009č. Italy torn by racial strains, 4. februar. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7858012.stm> (30. avgust 2011).
31. --- 2009d. Italy arrests 'al-Qaeda plotters, 12. maj. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8045124.stm> (30. avgust 2011).
32. --- 2010a. Pope Benedict XVI urges Italy to respect migrants, 10. januar. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8450657.stm> (30. avgust 2011).
33. --- 2010b. Spain sees sharp drop in migrants from Africa, 17. januar. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8463910.stm> (25. julij 2011).

34. --- 2011a. Italy smashes Afghan people-smuggling ring, 12. januar. Dostopno prek: <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-12178074> (30. avgust 2011).
35. --- 2011b. Spanish police 'break UK drugs gang' in Ibiza, 1. september. Dostopno prek: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-14751688> (10. september 2011).
36. British Embassy Madrid. 2011. *Registering on the Padron*. Dostopno prek: <http://ukinspain.fco.gov.uk/en/help-for-british-nationals/living-in-spain/padron> (24. september 2011).
37. CNN. 2011. Traffickers try to exploit N. Africa unrest, experts fear, 8. marec. Dostopno prek: http://articles.cnn.com/2011-03-08/world/africa.unrest.trafficking_1_trafficking-victims-sexual-exploitation-syndicates?_s=PM:WORLD (25. avgust 2011).
38. Coluccello, Salvatore in Simon Massey. 2007. *Out of Africa: The human trade between Libya and Lampedusa*. Dostopno prek: http://wwwm.coventry.ac.uk/bes/InternationalStudiesAndSocialScience/Research/Documents/out%20of%20Africa_trends%20in%20organised%20crime.pdf (20. julij 2011).
39. Crethi Plethi. 2011. *Wikileaks: Radicalization of Illegal Immigrants from the Middle East*. Dostopno prek: <http://www.crethiplethi.com/wikileaks-greece-fears-islamic-radicalization-of-illegal-immigrants-from-the-middle-east/usa/2011/> (20. avgust 2011).
40. Delo. 2010. Najvplivnejša je ruska mafija, 4. januar. Dostopno prek: <http://www.delo.si/clanek/96089> (18. september 2011).
41. --- 2011. Trupla na Lampedusi, vstaja v Bariju, 1. avgust. Dostopno prek: <http://www.delo.si/novice/svet/na-ladji-s-pribezniki-ob-lampedusi-nasli-25-trupel.html> (3. september 2011).
42. Dnevnik. 2007. Ali predmestje Madrida postaja brazilska favela?, 22. januar. Dostopno prek: <http://www.dnevnik.si/novice/svet/224304> (20. julij 2011).

43. ECRI. 2010. *ECRI Report on Spain (fourth monitoring cycle)*. Dostopno prek: <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/spain/ESP-CBC-IV-2011-004-ENG.pdf> (15. julij 2011).
44. *Enet Eleftherotypis*. 2011. Ηρθαν από 101 χώρες, 3. februar. Dostopno prek: <http://www.enet.gr/?i=issue.el.home&date=03/02/2011&id=247695> (15. avgust 2011).
45. *Ethnos*. 2010. Χρυσή φάμπρικα με τις άδειες παραμονής αλλοδαπών, 27. november. Dostopno prek: <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=43838949> (25. avgust 2011).
46. European Migration Network. 2010. *Annual Policy Report – Italy 2010*. IDOS Research Centre. Dostopno prek: www.emnitaly.it/rs-24.htm (15. avgust 2011).
47. Fasani, Francesco. 2008. *Country Report Italy. Project CLANDESTINO. Undocumented Migration. Counting the Uncountable. Data and Trends across Europe*. Dostopno prek: http://clandestino.eliamep.gr/wp-content/uploads/2009/10/clandestino_report_italy_final_3.pdf (20. avgust 2011).
48. Fondazione ISMU 2009. *The fifteenth Italian Report on Migrations 2009*. Dostopno prek: http://books.google.com/books/p/pub-6909596736713777?id=AmDRSUr3zGoC&printsec=frontcover&hl=en&cd=1&source=gbs_ViewAPI#v=onepage&q&f=false (20. avgust 2011).
49. Frontex. 2010a. *Extract from the Frontex Annual Risk Analysis Report*. Dostopno prek: http://www.frontex.europa.eu/situation_at_the_external_border/art13.html (13. julij 2011).
50. --- 2010b. *Western Balkans Annual Risk Analysis 2010*. Dostopno prek: http://www.frontex.europa.eu/situation_at_the_external_border/art19.html (25. avgust 2011).

51. --- 2010c. *FRAN Quarterly. Issue 2, April - June 2010*. Dostopno prek: http://www.frontex.europa.eu/situation_at_the_external_border/art21.html (24. julij 2011).
52. --- 2010č. *FRAN Quarterly. Issue 3, July - September 2010*. Dostopno prek: http://www.frontex.europa.eu/situation_at_the_external_border/art22.html (25. julij 2011).
53. --- 2011a. Dostopno prek: <http://www.frontex.europa.eu/> (20. september 2011).
54. --- 2011b. *Annual Risk Analysis 2011*. Dostopno prek: http://www.frontex.europa.eu/situation_at_the_external_border/art23.html (25. avgust 2011).
55. --- 2011c. *Western Balkans Annual Risk Analysis 2011*. Dostopno prek: http://www.frontex.europa.eu/situation_at_the_external_border/art24.html (25. avgust 2011).
56. GAATW International Secretariat. 2009. *Female temporary circular migration and rights' protection in the strawberry sector in Huelva , Spain*. Dostopno prek: http://www.gaatw.org/publications/Female_Temporary_Circular_Migration_in_Huelva.pdf (17. junija 2011).
57. González-Enríquez, Carmen. 2009. *Country Report Spain. Project CLANDESTINO. Undocumented Migration. Counting the Uncountable. Data and Trends across Europe*. Dostopno prek: http://clandestino.eliamep.gr/wpcontent/uploads/2009/10/clandestino_report_spain_final_2.pdf (25. julij 2011).
58. Grizold, Anton. 1999. *Obrambni sistem Republike Slovenije*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
59. Guido, Olimpio. 2009. La via greca dei qaedisti libanesi decisi a seminare terrore in Europa. *Corriere della Sera*. 3. oktober. Dostopno prek: <http://archivistorico.corriere.it>

- /2009/ottobre/03/via_greca_dei_qaedisti_libanesi_co_9_091003031.shtml (12. julij 2011).
60. Gulfnews. 2008. *Spanish police arrest two terrorists wanted by Morocco*. Dostopno prek: <http://gulfnews.com/news/world/other-world/spanish-police-arrest-two-terrorists-wanted-by-morocco-1.96122> (15. julij 2011).
61. Gvnet. 2011. *Human Trafficking & Modern-day Slavery. Kingdom of Spain*. Dostopno prek: <http://gvnet.com/humantrafficking/Spain.htm> (23. julij 2011).
62. Hellenic Police. 2011. *Statistical Data*. Dostopno prek: http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=81&Itemid=73&lang=EN (7. julij 2011).
63. Hudson New York. 2011. *Spanish Town Becoming "New Mecca of the Most Radical Islamism"*. Dostopno prek: <http://www.hudson-ny.org/2394/salt-spain-radical-islamism> (15. julij 2011).
64. ILO. 1975. *Convention No. 143. Migrant Workers (Supplementary Provisions)*. Dostopno prek: http://www.ilocarib.org.tt/portal/cariblex/conventions_7.shtml (20. junij 2011).
65. *International Herald Tribune*. 2006. Spanish, Bulgarian police dismantle alleged human trafficking ring, 17. oktober. Dostopno prek: http://web.archive.org/web/20071020011152/http://iht.com/articles/ap/2006/10/17/europe/EU_GEN_Bulgaria_Human_Trafficking.php (20. julij 2011).
66. *Kathimerini*. 2010. Εκρηκτική κατάσταση στον Άγιο Παντελεήμονα, 17. september. Dostopno prek: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_ell_100019_17/09/2010_415333 (15. julij 2011).
67. --- 2011. Εκρυθμη η κατάσταση στο λιμάνι Ηγουμενίτσας, 14. januar. Dostopno prek: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_ell_1_14/01/2011_428679 (12. julij 2011).

68. Kitsantonis, Niki. 2010. Attack on Immigrants on the Rise in Greece. *New York Times*, 1. december. Dostopno prek: http://www.nytimes.com/2010/12/01/world/europe/01greece.html?pagewanted=1&_r=2 (30. julij 2011).
69. Kolovos, Ioannis. 2009. *Newsletter on Immigrtion to Greece*. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/images/ILLMIGMARCH09.pdf> (30. avgust 2011).
70. Kopač, Erik. 2007. Migracijsko ogrožanje nacionalne varnosti. V *Model celovitega ocenjevanja ogrožanja nacionalne varnosti Republike Slovenije*, ur. Iztok Prezelj, 191-202. Ljubljana: Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.
71. *La Cerca*. 2011. The arrival of illegal immigrants to the Spanish coast more than 80% decrease in a decade and the Canary Islands is at levels similar to 1997, 8. januar. Dostopno prek: http://en.lacerca.com/news/espana/illegal_immigrants_spanish_coast-74816-1.html (25. julij 2011).
72. Libertad Latina. 2005. *Spanish Police Arrest 14 in Crackdown on immigrant Prostitution Ring*. Dostopno prek: http://www.libertadlatina.org/eur_spain_police_arrest_14_free_54_enlaved_brazilian_women_05-06-2005.htm (20. julij 2011).
73. Malešič, Marjan. 2000/2001. Varnostna razsežnost begunskega fenomena. *Ujma* 2000/2001 (14-15). Dostopno prek: http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2001/p5_2.pdf (15. junij 2011).
74. Maroukis, Thanos. 2008. *Country Report Greece. Project CLANDESTINO. Undocumented Migration. Counting the Uncountable. Data and Trends across Europe*. Dostopno prek: http://clandestino.eliamep.gr/wp-content/uploads/2009/10/clandestino_report_greece_final_3.pdf (20. avgust 2011).
75. Medica, Karmen. 2007. Sodobne migracije in dileme varnosti. *Socialno delo* 46 (3). Dostopno prek: <http://www.dlib.si/v2/Details.aspx?URN=URN:NBN:SI:DOC-1MADSF00> (20. junij 2001).

76. Michaletos, Ioannis. 2011. *Radical Islam Passing through Greece*. Dostopno prek: <http://www.worldpress.org/Europe/3768.cfm> (20. avgust 2011).
77. Migration Information. 2007. *The Merits and Limitations of Spain's High-Tech Border Control*. Dostopno prek: <http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?ID=605> (25. september 2011).
78. Migration News. 2011. *Spain, Greece, Turkey*. Dostopno prek: http://migration.ucdavis.edu/mn/more.php?id=3696_0_4_0 (15. julij 2011).
79. Ministry of Interior. 2008. *Italian multi-annual programme (2007-2013). External Borders Fund*. Dostopno prek: http://www.interno.it/mininterno/export/sites/default/it/assets/files/16/0550_COMM_NATIVE_C_2008_7932_F_EN_ANNEXE1.pdf (20. avgust 2011).
80. M&C. 2010. *Recession tests Spaniards' tolerance of immigrants*. Dostopno prek: http://www.monstersandcritics.com/news/europe/features/article_1548008.php/Recession-tests-Spaniards-tolerance-of-immigrants-Feature (24. julij 2011).
81. Nestares, Carlos Resa. 2001. *Transnational organised crime in Spain: Structural factors explaining it's penetration*. Dostopno prek: http://www.uam.es/personal_pdi/economicas/cresa/text9.html (15. junij 2011).
82. New America Media. 2011. *New Migrants Flock to Italy. Intensifying Immigration debate*. Dostopno prek: <http://newamericamedia.org/2011/02/new-migrants-flock-to-italy-intensifying-immigration-debate.php> (30. avgust 2011).
83. People's Daily online. 2010. *Italian police unveil Mafia, illegal immigration link in »groundbreakingoperation«*. Dostopno prek: <http://english.peopledaily.com.cn/90001/90777/90853/6888294.html> (30. julij 2011).
84. Presseurope. 2011. *France and Italy's refugee ping-pong*. Dostopno prek: <http://www.presseurop.eu/en/content/article/576521-france-and-italys-refugee-ping-pong> (25. avgust 2011).

85. Prezelj, Iztok in Marija Gaber. 2005. *Smuggling as a Threat to National and International Security: Slovenia and Balkan Route*. Ljubljana: Academies and Security Studies Institutes.
86. Rabasa, Angel M. 2004. Overview. The Diversity of Fundamentalists. V *Muslim World after 9/11*, ur. Angel M. Rabasa et al., 1-67. Santa Monica, Arlington, Pittsburg: RAND.
87. RIEAS/Research Institute for European and American Studies. 2008. *Destabilization through illegal immigration in Greece*. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/research-areas/illegal-immigration/812.html> (8. avgust 2011).
88. --- 2009. *Newsletter on immigration to Greece - february 2009*. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/research-areas/illegal-immigration/889.html> (8. avgust 2011).
89. --- 2010a. *Immigration to Greece (September 2010)*. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/research-areas/illegal-immigration/1338-immigration-to-greece-september-2010-.html> (8. avgust 2011).
90. --- 2010b. *Illegal Immigration a Multifaceted National Security Threat: the Case of Greece*. September 2010. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/images/rieas145.pdf> (12. avgust 2011).
91. --- 2010c. *Immigration to Greece (November 2010)*. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/research-areas/illegal-immigration/1377-immigration-to-greece-november-2010.html> (12. avgust 2011).
92. --- 2010č. *Immigration to Greece (March 2010)*. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/research-areas/illegal-immigration/1181-immigration-to-greece-march-2010.html> (12. avgust 2011).
93. --- 2010d. *Immigration to Greece (June 2010)*. Dostopno prek: <http://www.rieas.gr/research-areas/illegal-immigration/1278-immigration-to-greece-june-2010.html> (30. avgust 2011).

94. Sheehan, M. 2005. *International Security. An Analytical Survey*. London, Rienner.
95. *Ta Nea Online*. 2010a. Όλα τα στοιχεία απο ΤΟΝ έΛΛΗΝΙΚΟ στρατο διαβιβασΤΗΚΑΝ στους τουρκους για Να κλείσουΝ τις «τρυπέσ», 14. december. Dostopno prek: <http://www.tanea.gr/default.asp?pid=2&ct=1&artid=4609032> (20. avgust 2011).
96. --- 2010b. Συμπλοκές μεταναστών με 12 τραυματίες, 6. julij. Dostopno prek: <http://www.tanea.gr/default.asp?pid=2&ct=1&artid=4583081> (12. julij 2011).
97. The Best News. 2010. ΠΑΤΡΑ: "Πήρε φωτιά" ο Άγιος Διονύσιος - Πρωτοφανή επεισόδια ανάμεσα σε μετανάστες. Dostopno prek: <http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/45579> (12. julij 2011).
98. *The New York Times*: 2009. Spain Links Voodoo to Forcec-Prostitution Case, 22. maj. Dostopno prek: <http://www.nytimes.com/2009/05/23/world/europe/23spain.html> (20. julij 2011).
99. *The Telegraph*. 2010. Police quell immigrant riots in Italy, 9. januar. Dostopno prek: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/italy/6956518/Police-quell-immigrant-riots-in-Italy.html> (30. avgust 2011).
100. *TIME*. 2010. African immigrants in Italy: Slave Labor for the Mafia, 15. januar. Dostopno prek: <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1953619,00.html> (25. julij 2011).
101. *To Vima*. 2010a. Αγρια σύρραξη στη Μανωλάδα, 10. september. Dostopno prek: <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=353469> (15. julij 2011).
102. --- 2010b. Φοβούνται για εισαγωγή ισλαμικής τρομοκρατίας, 12. november. Dostopno prek: <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=366580> (20. avgust 2011).

103. Tomaras, Kostas. 2010. Αλλάζει ο «χάρτης» της εγκληματικότητας. *Ethnos*, 15. oktober. Dostopno prek: <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=37766948> (30. julij 2011).
104. Townsend, Jacob in Hayder Mili. 2008. Human Smuggling and Trafficking: An international Terrorist Security Risk? *CTC SENTINEL* 1 (6). Dostopno prek: <http://www.ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2010/06/Vol1Iss6-Art4.pdf> (27. julij 2011).
105. Transatlantic Trends. 2010. *Transatlantic Trends: Immigration 2010 Partners*. Dostopno prek: http://trends.gmfus.org/immigration/doc/TTI2010_English_Key.pdf (15. julij 2011).
106. U. S. Department of State. 2008. *Country Reports on Terrorism 2008*. Dostopno prek: www.state.gov/s/ct/rls/crt/2008/122432.htm (10. september 2011).
107. --- 2009. *Country Reports on Terrorism 2009*. Dostopno prek: www.state.gov/s/ct/rls/crt/2009/140885.htm (10. september 2011).
108. --- 2010. *Country Reports on Terrorism 2010*. Dostopno prek: www.state.gov/s/ct/rls/crt/2010/170256.htm (12. september 2011).
109. UNODC 2011. *Smuggling of Migrants. A Global Review and Annotated Bibliography of Recent Publications*. Dostopno prek: http://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Migrant-Smuggling/Smuggling_of_Migrants_A_Global_Review.pdf (18. junij 2011).
110. Verbinc, France. 1974. *Slovar tujk*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
111. Verlič Christensen, Barbara. 2000. Migracijska politika evropske skupnosti in Slovenija. *Teorija in praksa* 37 (6): 1117-1131.

112. Vermaat, Emerson. 2006. *Out of Africa: Illegal immigrants, crime, terrorism, polygamy and AIDS*. Dostopno prek: <http://www.militantislammonitor.org/article/id/2314> (15. julij 2011).
113. --- 2007. *Spanish police alarmed at growing »Takfiri« jihadist influence in Spain: coping with crime, immigration and terrorism*. Dostopno prek: <http://www.militantislammonitor.org/article/id/2989> (25. julij 2011).
114. --- 2008a. *Crime and Terrorism: The Role of Moroccan Immigrants in Holland, Belgium and Spain*. Dostopno prek: <http://www.militantislammonitor.org/article/id/3640> (27. julij 2011).
115. --- 2008b. *The Rapid Re-Islamization of Southern Spain (»Al-Andalus«)*. Dostopno prek: <http://www.militantislammonitor.org/article/id/3558> (25. julij 2011).
116. --- 2009. *North African And Nigerian Crime And Terrorist Network*. Dostopno prek; <http://www.militantislammonitor.org/article/id/3931> (25. julij 2011).
117. Wikipedia. 2011a. *Al-Qaeda organization in the Islamic Maghreb*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/wiki/AQIM> (15. september 2011).
118. --- 2011b. *Camorra*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/wiki/Camorra> (24. september 2011).
119. --- 2011c. *Drug Cartel*. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/Drug_cartel (24. september 2011).
120. --- 2011č. *Hawala*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hawala> (14. september 2011).
121. --- 2011d. *Moroccan Islamic Combatant Group*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/wiki/GICM> (14. september 2011).

122. --- 2011e. *N'drangheta*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/wiki/Ndrangheta> (18. september 2011).
123. --- 2011f. *No-go Area*. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/No-go_area (24. september 2011).
124. --- 2011g. *Yakuza*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/wiki/Yakuza> (16. september 2011).
125. --- 2011h. *Tehrik-i-Taliban Pakistan*. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/Tehrik-i-Taliban_Pakistan (16. september 2011).
126. --- 2011i. *Jihadism*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/wiki/Jihadism> (16. september 2011).
127. Willey. David. 2008. *Italy illegal immigration 'soars'*. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7564584.stm> (30. avgust 2011).
128. Vivirlatino. 2006. *Latin Kings get legitimacy in Spain*. Dostopno prek: <http://vivirlatino.com/2006/09/14/latin-kings-get-legitimacy-in-spain.php> (15. september 2011).
129. Worden, Tom. 2010. Spain sees sixfold increase in immigrants over decade. *The Guardian*, 8. februar. Dostopno prek: <http://www.guardian.co.uk/world/2010/feb/08/spain-sixfold-increase-immigrants> (13. junij 2011).
130. World News 2007. *Spanish police arrest 7 for human-trafficking*. Dostopno prek: http://web.archive.org/web/20080306100753/http://www.khaleejtimes.com/DisplayArticleNew.asp?xfile=data/theworld/2007/April/theworld_April178.xml§ion=theworld&col= (19. julij 2011).